

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

562

2004

ԲԱՆԱԹ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒՆ

ԻՊԳԱՍՐ ԿԷ ԹԷՊՏԻԼԻ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۱۰ رجب ۳۱۰ و ۱۶
کاؤن ٹائی ۲۰۸ تاریخلی و ۱۳۲۸ نومرولی رخصتنامہ سیلہ
نشر اولمشدر

مصارفی آمریکاں مسیوز شرکتی طرفندن تسویہ اولندرق
طبع اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՄԱԹՊԱՄ Ի ԱՌ ԳՈՅԱՃԵԱՆ

1893

59

(562)

515-42

ՐԱՀԱԹ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒՆ

ԻՊԳԱՍԸ և ԲԷՊՏԻԼԻ

معارف عامیه نظارت جلیله سنک ۱۰ رجب ۱۳۱۰ و ۱۶
کانون ثانی ۳۰۸ تاریخلی و ۱۳۳۸ نومرولی رخصتنامه سیله
نشر اولمشدر

مصارفی آمریقان مسیوز شرکتی طرفندن تسوید اولنهرق
طبع اولمشدر

Ի Ս Թ Ա Ն Պ Օ Լ

ՄԱԹՊԱՆ Ի Ա. Տ. ՊՕՅԱՋԵԱՆ

1893

ՐԱ.ՀԱ.Թ ԿԻՒՆԻՒՆԻՒՆ

ԻՊԳՍԱՍԸ ՎԷ ԹԵՊՏԻԼԻ

«Մուգատտեպէր էլիւն օլան ի'անէ Թօփլանմասը
խուսուսընտա՝ Ղաւթիա քիլիսէլէրինէ Թէրթիպ
էթտիլիմ կիպի՝ սիզ տախի պէօլէ Եափընըզ:
Հէր հաֆթանըն պիրիճի կիւնիւնտէ սիզտէն հէր
պիրի նա'իլ օլաղը պէրէֆէթէ կէօրէ ճէմ՝ Էտիպ՝
Եանընտա ալը դօսուն, Թա քի վասըլ օլաղըմ-
տա՝ օ ղէման Թօփլանմաղըզ օլմայա»

1 Գօր. 16. 1, 2.

'Ահա ը ճէտիտտէ ի'անէ ճէմ'ինտէն տէֆ'աթլէ
պահա օլընմըլ օլաղընը կէօրիւյօրըզ քի, պու
ի'անէ Եուկանի քիլիսէլէր Թարաֆընտան Եէհու-
տիյէտէ պուլունան պիրատէրլէր իչիւն Թօփլան-
մագտա իտի, զիրա պուկար օլ վագըթ հիւքմ սիւ-
րէն պիր գըթըզ Եիւզիւնտէն զարուրէթ վէ մու-
զայագայա տիւչար օլաղտան պաշգա, Եէհուտիլէր
Թարաֆընտան տախի էօթէտէն պէրու Թէ'ատտի
վէ բէնճիտէ օլունմագտա պուլունտըզլարը ճիհէթլէ
սըզընթը վէ իղթիրապլարը պիր գաթ տանա
քէսպը շիտտէթ էթմէքտէ իտի:

Պու ի'անէ մատտէսի Ա'մալի Բուսուլ քիթա-
պընտա իքի տէֆ'ա զիքր օլունմըլ տըրքի, Ախնճի
պապ 28—31, վէ 24իւնճիւ պապ Ա7նճի այէթլէրտէ
պուլունուր: Հաթթա բիսալէլէրին պիր գալընտա

38510-67

տախի, մէսէլա Բօմ. 13. 26 վէ Ղալ. 2. 10ընճը այնթիւրտէ, անըն զիքրի կէնիւն տիր, Լաքին Գօրնթօսլըլարա օլան իքի ըրսալէլէրտէ, պիրիհնճի ըրսալէնին 1'նճը պասրնտա, վէ իքինճի ըրսալէնին 8 վէ Գընճը պասրըրնտա, մատտէ ի մէզքիւրէ հագղընտա խալը սարահաթ վէրիմիւն տիր, Բէսուլ իշպու մատտէյէ տա'իր այնթ ի մէզքիւրէտէ իրատ էլէտիյի թա'լիմաթ վէ նէսաեիհինէ էսասը քէլամ իթթիխազ էթտիյիմիզ պալատէքի սէօզլէրլէ պաշլայօր քի, պուռտա աթիտէքի նօզթալար նազարը տիգգաթըմըզը ճէլպ էտէր:

1. Կէօրիւլէճէք իշ Պու իշ մուզատտէսլէր իշիւն պիր ի'անէ ճէմ'ինտէն, պու պիրատէրլէրին ինթիյաճաթընը իքմալ իշիւն անլէրէ սատազա վէրմէքտէն 'իգարէթ իտի քի, Քրիստոս վէ անըն ըէսուլլէրի թարաֆընտան պու խուսուս պաշլըճա պիր վազիֆէ ի խրիսթիյանիյէ մագամընտա կէօսթէրիլիւն օլուպ, Եա'գուպ ըէսուլ տախի, ՎՔէտէր Ալլահըն 'ինտինտէ փաք վէ լէքէսիզ տիյանէթ պու տըր, Եա'նի Եէթիմլէր իլէ տուլ գարըլարը մուզաշազալարընտա զիյօրէթ էթմէք տիր» (Յակ. 1. 27) տէյէրէք, պու վազիֆէ հագղընտա տահա զիյատէ սարահաթըճա պէյանաթտա պուլուռնմըշ տըր:

2. Պու թէնպիհաթըն իճրա օլուռնաճաղը վազըթ, Եա'նի ճհաֆթանըն իլք կիւնիւ», տախի նազարը տիգգաթըմըզը ճէլպ էտէր: Բէսուլ, Բուհ իւլ Գուտսըն իլհամը վասըթասըլլա, պու ի'անէ ճէմ'ինին հաֆթանըն խուսուսի պիր կիւնիւնտէ իճրասընը էմր էտիյօր: Իմտի պուռնտան թապի'ի իսթիտալ օլուռըր քի պու իշ իշիւն պաշլա պիր կիւն մինա-

տիպ տէյիլ տիր: Պէօյլէճէ կէօրիւրիւզ քի, ըէսուլ, Ղալ. 4. 10—11ինճի Վիւնլէր վէ այլար վէ վազըթլար վէ սէնէլէրէ ըր'այէթ էտէրսինիզ: Սիզին իշիւն գօրգարըմ քի ուղըռնըզտա չէքտիյիմ էմէք պիհուտէ կիտէճէք տիր» այնթինտէ կէօրիւլտիյիւլըրէ, պէշարէթ 'ասըրնտա Եէհուտիլէրին էթտիյի կիպի կիւնլէր թա'եին ու թէֆրիգ էթմէք իսթէմէտի իսէ տէ, պու սըրատա պէօյիւք պիր վազիֆէ ի խըրիսթիյանիյէնին իֆասը իշիւն հաֆթանըն պիր կիւնիւնիւ թէրճիհ վէ թէֆրիգ էլէմէյի մինասիպ սաշտը:

3. Տիգգաթա շայան տըր քի, ըէսուլ՝ պու թէնպիհի, պու սըրատա, 'այնի վազիֆէ իլէ միւքէլլէֆ օլան սա'իր քիլիսէլէրէ տէ վէրմիւն տիր. պու իշին հաֆթանըն իլք կիւնիւնտէ իճրասընը անլէրէ տախի թէնպիհ էտիյօր. «Ղալաթիա քիլիսէլէրինէ թէրթիպ էթտիյիմ կիպի, սիզ տախի պէօյլէ Եա'իւնըզ» Պուռնտան էօյրէնիյօրըզ քի Բուհ իւլ Գուտսըն իշպու վազիֆէլէրինի հաֆթանըն պու կիւնիւնտէ իֆա էթմէլէրինի անլէրէ էմր էթմէսինին սէպէպի՝ Գօրընթօստաքի խրիսթիյանլարըն պուլուռնտըլարը ֆարգը հալ ու քէյֆիյէթլէր տէյիլ իտի: Զիրա ըէսուլ Ղալաթիա քիլիսէլէրինէ տախի այնի թէնպիհաթտա պուլուռնմըշ տըր:

Ղալաթիա Գօրընթօստան փէք ուզագ իտի. արալարընտա տէնիզ վար իտի. վէ պուռնտան մա'աւտա, պու իքի չէհիր արասընտա սա'իր պլ ը դաշ մէմլէքէթ մէվճուտ իտի: Շէհրը մէզքիւր էհալիսինին պա'ղը կէօնէ խուսուսի ային ու ա'տէթլէրինէ ըր'այէթ կիպի ումուրը տիւննէվիյէ իշիւն օլմայըպ, անճազ ումուրը տինիյէ իշիւն իտի քի Բուհ իւլ Գուտս

ի'անէ իշինին օ կիւնիւ կէօրիււմէսի լիւզումընը անլէրէ իխթար էյլէյօր . պէօյլէ պիր իշ իշիւն հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւնիւ թէրճիհ էթմէսիլյէ , էօյլէ պիր շէյէ ըի'այէթ կէօսթէրմիշ օյուլօր քի անըն տիւնեատա մէվճուտ օլան պիրճիւմլէ իրիւսթիյանլարա տախի շուճուլի վար տըր :

'Ահա ը ճէտիտին պաշգա այէթլէրինտէն անկլա-յօրըզ քի սա'իր ֆէրա"իզ ի տինիյէ խուսուսընտա տախի հալ պէօյլէ իտի . ըեսուլլար ասընտա , վէ իլը իրիսթիյանլար արասընտա , սօզրուտան տօզրույա ըեսուլլարըն թահիթ ը նէղարէթ ու ինթիմա-մընտա օլան քիլիսէլէրտէ , 'իպատէթ վէ սա'իր ֆէրա"իզ ի տինիյէնին իճրասը իշիւն , հաֆթանըն իլը կիւնիւ թէրճիհ օլուճմըշ տըր . «վէ հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ , շակիրտլէր էքմէք վարէլէմէյէ ճէմ' օլտըզլարընտա , Պօղոս անլէրէ վա'զ էյլէտի » (Ա'մալ . 20 . 7 .) Պու հալլէրտէն կէօրիւլիւյօր քի , ըեսուլլէր վաղթինտէ , Եէհուտիլէր արասընտա հաֆթանըն Եէտինճի կիւնիւնէ ըի'այէթ էտիլմէքտէ օլտըզը կիպի , իլը իրիսթիյանլար միյանընտա տախի հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւնէ հիւրմէթ կէօսթէրիւմէքտէ պուլուճմըշ տըր :

Քրիստոս պիզէ պէյան էյլէմիշ տիր քի սատագա վէրմէքլէ էսէր ը մէրհամէթ իպրազ էթմէք ըահաթ կիւնիւնէ մախսուս ուճուրը խայրիյէտէր տիր : Ֆէրիսիլէր շակիրտլէրին Սէպթ կիւնիւնտէ պուզտայ պաշաղարընը գօփարըպ Եէմէլէրինէ միւսա'ատէ էյլէտիլինտէն տօլայը Քրիստոսը թա'յիպ էյլէտիքլէրինտէ , Քրիստոս ճէվապէն՝ «Գուրպան տէյիլ , անճագ մէրհամէթ իսթէրիմ » (Մաթ . 12 . 7 .)

տէյերէք անլէրի իլզամ էթմիշ տիր : Վէ Քրիստոս Ղուկաս 13 . 15 , 16ճը վէ 14 . 15ինճի այէթլէրտէ , թա'լիմ էտիյօր քի սատագա վէ սէվապ իշլէրի ըահաթ կիւնիւնտէ իճրա օլուճնաճագ ուճուրը խայրիյէտէն տիր : Պու կիպի ա'մալը խայրիյէ , 'Ահա ը 'Աթիզ իտարէսինին հիւքմըն օլտըզը տէվրլէրտէ , Նէհէմիա վէ էսթէրին կիւնլէրինտէ , 'այէսսէվիյէ Պայրամ կիպի 'ուճուճի սուր ու շէնլիք կիւնլէրինտէ իճրա օլուճնագ ա'տէթ էտիլմիշ տիր . Նէհ . 8 . 10 , վէ էսթ . 9 . 19—22 : Վէ Յուլսեփոս վէ Ֆիլո կիպի Քրիստոսըն վաղթընտան պիր ազ սօկրա Եազմըշ օլան իքի Եէհուտի մշհուր միւ'էրրիլէր՝ ըահաթ կիւնիւնտէ ուճուրը ըուճանիյէ վէ մէգասիտ ը խայրիյէ իշիւն ի'անէ ճէմ'ինին Եէհուտիլէր արասընտա 'ատէթ հիւքմիլինէ կիրմիշ օլտըզընը պէյան էթմիշլէր տիր :

Պու խուսուսլարա պաղըլարագ Ալլահըն էհր « Էրտէսի շո-րըր ի հաֆթանըն էլի կիւնիւ խրիսթիյանլարճա 'իպտէթ վէ ֆեր"էշի տինիյէ էթուճա խասէրին ը-էն օլաճմալըր » :

'Ահա ը ճէտիտին պու վէ սա'իր պա'զը այէթլէրինտէ Բուհիլ Գուտս վասըթասըլլա պիզէ պէյան օլուճնան թա'լիմ պու մը տըր , տէյիլ մի տիր , պահարմըզըն խիթամընտա մուսարրահէն կէօրիւլէ-ճէյինի իւմիտ էյլէրիմ : Պիզ պու թա'լիմի էճտատըմըզըն իխպարաթ վէ էօրնէքլէրինտէն ախը էթմիշիզ , Վէ 'ուճուճէն իրիսթիյան 'այէմիլինին թահիթ թաստիզ ու ի'թիրաֆընտա պուլընմըշ պիր մատտէ տիր քի հաֆթանըն իլը կիւնիւնէ տիյանէթէն հիւրմէթ ու ըի'այէթ էտիլմէք , վէ սա'իր կիւնլէր-

տէն թէՖրիգ օլունմագ վաճիպ տիր : Հալ պու քի պա՛ղըլար պունա ի՛թիրազ էթմէքտէ տիրլէր : Պա՛ղըլար անա պիր կէօնէ ըի՛այէթ եախօտ անըն սա՛լր կիւնլէրտէն պիր վէճնլէ թէՖրիգ էտիլմէսինի գապուլ էթմէյօրլար : Սա՛իրլէր իսէ օ կիւնիւն Նրիս-թիյան քիլիսէսի իչիւն , ՚իպատէթ ի 'ալէնիյէ թախսիս էտիլմէսի՛ քիլիսէսին ըու՛էսասը թարաֆընտան թա՛եին վէ թասվիպ օլունմըչ միւսթահսէն պիր ուսուլ ու 'ատէթ իտիյինի գապուլ վէ թէսլիմ էտիյօրլար : Լաքին պէօյլէ պիր 'ատէթ անձագ ինսանըն 'ազլ ու պասիրէթիլլէ վագ՝ օլունմըչ իտիյինի գապուլ էտէրէք , մէգքիւր կիւնէ ըի՛այէթ օլունմասընս տա՛լր սա՛լր պիր մէնպա՛տան պիր էմր սուտուրի Ֆիքրինի ըէտտ էտիյօրլար : Պաչգալար Եէհուտի Սէպթինէ ճիտտէն ըի՛այէթլէ , պունուն մուհաֆաղասը էպէտէն Ֆարզ օլտըղընը , վէ անըն միւնֆէսիս օլտըղընը մէյտանա չըգարմագլա եէտինս՝ ճինին եէրինէ հաֆթանըն սա՛լր պիր կիւնիւ թախսիս էյլմէք իչիւն էլտէ պիր էսաս պուլունմատըղընը իտտի՛ա էտիյօրլար :

Պինսպէրին , պու խուսուստա Ալլահըն էմր ու իւրատէսի նէտէն ՚իպարէթ օլտըղընս տա՛լր գանաթ կէթիրմէտիքճէ , հիչ պիր Նրիսթիյան ըահաթ էթմէմէլի տիր : Էկէր կիրակի կիւնիւ Ալլահ թարաֆընտան վագ՝ ու թա՛եին օլունմըչ իսէ , անըն մուհաֆաղասը չիւպհէսիդ Ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթ ի տինիյէյի հա՛իզ մէվատտէն օլտըգտան պաչգա , պու խուսուստա հէր Նրիսթիյանըն տախի կէրէյի կիպի ախզ ը մա՛լիւմաթ վէ քէսպ ի գանա՛աթ էյլմէսի լաղըմէտէն տիր :

Շունու տախի պուրատա մուգաստէմէ գըլըզըլէ 'արզ էտէրիգ քի թարաֆըմըգտան իֆասը լաղըմ կէլէն Ֆարզլարա տա՛լր Ալլահըն նիյէթ ու իրատէսի , աչըգտան աչըղա պիր թէնպիհնլէ պէյան օլունմասա պիլլէ , գանա՛աթ հասըլ էտէճէք տէրէճէտէ վագիհ օլապիլիր : Ինսանըն 'ազլ ու Ֆէհմի պիր գուլագ տըր քի Ալլահըն քէլամը պու գուլագտան իրատ օլունմըչ տըր . վէ էյեր քէլամ գուլաղըն լայըզը վէճհ իւզրէ իչիտէպիլէճէյի սուրէթատ սէօյլէնիւր սէ , պու քիֆայէթ էտէր , Ալլահ նիյէթ ու մէրամընը պէյան էթմէք խուսուսընտա միւսթաղիլ տիր . իսթէր իսէ նիյէթինի աչըգտան աչըղա պէյան էտէր , եախօտ իսթէր իսէ պիր չօգ սա՛լր շէյլեր սէօյլէմէքլէ նիյէթինի անլատա պիլլեր , քի պիզ պու քէլամըարը եէքտիկէրլլէ թաթպիգ էտէրէք , Ալլահըն թէնպիհինի կէրէյի կիպի անլարըզ , Եէթիչիը քի Ալլահըն Ֆիքր ու նիյէթի անլաչըլուըն . եէթիչիը քի անըն Ֆիքրի պիզիմ Ֆիքրիմիլղէ թէպլիզ օլունմագ իչիւն քեաֆի վասըթալար պուլունսուն . իսթէրսէ Ալլահըն պիզէ անլաթմագ իսթէտիյի շէյի գուլագլարըմըզա իչիտէլիմ , իսթէրսէ եազըլտըղընը կէօզիւմիւղէ կէօրէլիմ , իսթէրսէ Ֆէհմ վէ իտրաք կէօզիւ իլէ կէօրէլիմ , պունտա պիր Ֆարզ եօգ տըր :

Քիթապ ը Մուգատտէսի գապուլ էտէնլէրին ի՛թիգատընճա , հէր եէտի կիւնտէ ալէ կիւնիւն Ֆէրա՛իզ ի տինիյէյէ միւնհասըր Բահաթ կիւնիւ օլմագ իւզրէ թախսիս օլունմասը Ֆարզ տըր , վէչիմտի , Քիլիսէ ի Մէսիհի իչիւն հաֆթանըն իլ.Ք կիլիսի Ալլահըն էմր ու իրատտիյլէ Ֆէրա՛իզ ի տինիյէյէ միւնհասըր ըահաթ կիւնիւ օլարագ սա՛լր կիւնլէր-

տէն թէ՛ ֆրիզ օլուճնաճաղընա տա՛իր Քիթապը Մու-
գատտէստէ սարահէթը քեաֆիյէ մէվճուտ օլտըղընը
կէօսթէրմէյէ Ալլահըն՝ ինայէթիյէ զայրէթ էտէճէյիզ :

Պու խուսուսըն իսպաթը իչիւն աթիտէքի միւ-
լահազաթը սէրտ էտէրիզ :

1. Օն էվամիրին տէօրտիւնճիւսինին սուրէթը
պէյանը նէ հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ վէ նէ տա-
խի սա՛իր հիչ պիր կիւն Րահաթ կիւնիւ օլմասընա
գարը պիր կէօնէ ի՛թիրազը միւթէզամմին տէյիլ
տիր : Ենհուտիլէրին հիսապլարընա կէօրէ հաֆթա-
նըն իլք կիւնիւ պուլուճնան կիւնիւն Րահաթ կիւնիւ
թութուլմասը՝ հաֆթանըն ետիինճի կիւնիւ Րահաթ
կիւնիւ օլմասընտան զիյատէ տէօրտիւնճիւ էմրին
քէլամ եախօտ հիւքմիւնէ մուխալիֆ տէյիլ տիր .
չիւնքի տէօրտիւնճիւ էմրին քէլիմաթը հաֆթանըն
հանկը կիւնիւ Րահաթ կիւնիւ թութուլմագլազըմ
կէլտիյինի թա՛հին էթմէյօր . սալթ շուճու թա՛յին
էտիյօր քի հէր եէտիինճի կիւնիւ, եա՛նի հէր ալթը
կիւնտէն սօնրա պիր կիւն , Րահաթ կիւնիւ թութ-
մալըյը : Տէօրտիւնճիւ էմր տէյօր քի , Ա.Լ.Թ.Կ իտիւն
ԶԱ.Լ.ՇԱ.ՃԱ.Գ ՍՐՆ , Վ.Ե ԵՏՏԻՆՃԻ ԿԻՒՆ ՐԱ.ՀԱԹ
ԷՏԵՃԵՒ ՍԻՆ : Պուճընլէ պիզէ անճագ պէ անճագ
տէմէք իսթէնիլիյօր քի , ալթը կիւն չալըչտըգտան
սօնկրա , ալթընճը կիւնիւն էրթէսի կիւնիւ մու-
գատտէս գըլըպ հէր կէօնէ մէչաղիլը տիւնեէվլիյէ-
տէն ֆարիզ կէլմէլիյիզ , Վէ պէօյէճէ տա՛իմա
եափմագ կէրէք իտիյինէ չիւպճէ՛ մի վար : Լաքին
քէլամ ասլա պէյան էթմէյօր քի պու ալթը կիւն
նէրէտէն պաշլայաճագ , վէ պինա՛էն՝ ալէյի Րահաթ
կիւնիւ նէ կիւնէ տիւչիւյօր : Տէօրտիւնճիւ էմրտէ

վագթըն նասըլ հիսապ էտիլմէսինէ , եա՛նի նէ վա-
գըթ պաշլանաճաղընա վէ նէ վագըթ խիթամ պու-
լաճաղընա սա՛իր հիչ պիր թէնպիհ եօգ տըր : Տէօր-
տիւնճիւ էմրտէ պու պապտէ պիր սարահէթ եօգ
տըր . պու խուսուս պաշգա պիր սուրէթլէ թա՛յին
օլուճնտըղը զանն օլուճույօր :

Ենհուտիլէր , տէօրտիւնճիւ էմրտէն , քէնտիլէ-
րինին ալթը կիւնլէրի նէրէտէն պաշլայաճաղընը ,
վէ հանկը կիւն խասսէթէն Րահաթ թութաճագլա-
րընը պիլմէտիլէր . պու տիկէր պիր էմր վասը-
թասըյլա պէյան օլուճմըչ տըր : Ֆիլվագը՝ տէօր-
տիւնճիւ էմր՝ մուա՛յլէն խուսուսի պիր կիւնէ
տէլալէթ էտէր մա՛նայը հա՛իզ իսէ տէ , հանկըսը օլ-
տըղընը թասրիհ էթմէյօր : Պու էմր պիզտէն թա-
լէպ էտիյօր քի , հէր ալթը կիւն չալըչտըգտան սօնկ-
րա , պիր եէտիինճի կիւնիւ Րահաթ էթմէլի վէ միւ-
պարէք սագլամալըյը քի , պու խուսուսի կիւնիւ
Ալլահ եա թա՛յին էթմիչ եախօտ էտէճէք իտի , Պու
խուսուսի կիւն Ենհուտիլէր իչիւն պաշգա պիր մա-
հալտէ , եա՛նի Խուրուճըն 16. 23, 25, վէ 16նճը ա-
յէթլէրինտէ , պէյան օլուճմըչ տըր . շէօյէ քի ճ0
անլէրէ տէտի քի , Րապպըն սէօյէտիյի պու տըր .
Եարըն Րապպ իչիւն Սէպթ օլան Րահաթ կիւնիւ
տիր . փիչիրէճէյինիզի փիչիրինիզ , վէ հաշլայա-
ճաղընըղը հաշլայընը . վէ ֆաղլա գալանըն հէփ-
սինի , սապահա հըֆզ օլուճմագ իչիւն , եանընըգտա
ալը գօյընը . — Վէ Մուվսէս անը պու կիւն եէյինիզ ,
զիրա ՊոՒ ԿԻՒՆ ՐԱ.ՊՊՐՆ ՐԱ.ՀԱԹ ԿԻՒՆԻԻ ՕԼ-
ՄԱ.Ղ.Լ.Ե , պու կիւն անը սահրատա պուլմայաճագ
սընըզ : Անը ալթը կիւն տէվչիրէճէք սինիզ . վէ լա-

քին ՐԱՀԱԹ ԿԻԻՆԻԻ ՕԼԱՆ ԵՏՏԻՆՃԻ ԿԻԻՆՏԷ ,
 պուլունմայաճագ տըր , տէտի » Րահաթ կիւնիւն-
 տէն , եա'նի Ալլահըն Րահաթ էթմիշ օլտըղը իւթ
 սէպթ կիւնիւնտէն պէրու , իշթէ իւթ տէֆ'ա պու-
 րատա տըր քի պահս օլունըյօր :

Կէօրիւնիւյօր քի Իսրայէլիւի , Մըսըրտա էսա-
 րէթտէ պուլունտըղարը վագըթ , էյէր օ վագթա գա-
 տար պիւր տիւրլիւ հիսապ թութտըլար իսէ , խըլգա-
 թըն իւթ կիւնիւնտէն հիսապ էյէյէրէք հաֆթանըն
 կիւնիւնիւնտէն վագթը տօղրուճա հիսապ էթմէյի
 շաշըրմըչլար իտի Մըսըրըլար էսարէթ զէմանընտա
 հագգ եօլունտան օլտուգճա սաիմըչլար իտի . զիրա
 օգույօրըզ քի անլէր Մըսըր իլահլարընա թաիթն-
 մագտա պուլունմուչլար տըր : Վէ զանն օլունամագ
 քի Մըսըրիւնի քէնտի քէօլէլէրինէ հէր եէտինճի կիւն
 իշտէն չէքիւպ Րահաթ էյէմէլէրինէ միւսա'ատէ
 էթմէյէ Րազի օլուրլար ըտը : Պինապէրին , անլէր
 ուզուն միւտտէթ էսարէթտէ գալտըղարը ճիհէթ-
 լէ հաֆթա հիսապլարընը ինթիմալէն զա'իպ էթ-
 տիլէր . պու սէպէպտէն տիր քի Ալլահ անլէրի
 Մըսըրտան չըգարարագ պէրրիյէյէ կէթիւրտիյնտէ ,
 անլէրէ , պու միւնասիպէթլէ վէ պալատէ զիթը
 օլունան այէթլէրտէ պէյան օլունան սուրէթտէ ,
 Րահաթ կիւնիւնիւ պիլտիւրտի : Եինէ պու խու-
 սուստա Նէհէմիատա օգույօրըզ քի , Ալլահ պէնի
 Իսրայէլի Մըսըրտան չըգարտըղընտա , քէնտի մու-
 գատտէս սէպթիւնի անլէրէ պէյան էյէտի . (Նէհ .
 9 . 14.) «Վէ անլէրէ մուգատտէս սէպթիւնի պիլ-
 տիւրտի :» Եինէ պունա տա'իր Հէզգ . 20 . 10 ,
 12տէ շէօյլէ օգույօրըզ , «Վէ անլէրի Մըսըր տի-

յարընտան չըգարըպ , պէրրիյէյէ կէթիւրտիմ : Վէ
 պէնիմ իլէ անլէրին արասընտա ա'լամէթ օլմագ
 իւզըն , սէպթլէրիմի տալի անլէրէ վէրտիմ :

Լաքին անլէր տէօրտիւնճիւ էմը իլէ խուսուսի
 կիւն հանլը կիւնէ տիււմիւշ օլաճաղընը պիլէմէղ-
 լէր իտի : Ֆիլ հագիգէ , տէօրտիւնճիւ էմը , Եհնու-
 տիլէրէ պէյան օլունտըղը իշիւն , Եհնուտի սէպթի-
 նի անլաթմագ իսթէմիշ տիր : Լաքին պու խու-
 սուս պու էմըլէ հանլը կիւն թա'եին օլունամը ի-
 տիլինի իսպաթ էթմէզ : Տէօրտիւնճիւ էմրտէքի
 թէնպիհ 'ումուճէն եէտինճի պիւր կիւն անլաթմագ
 իսթէմիշ տիր , էօյլէ պիւր եէտինճի կիւն քի Ալլահ
 թա'եին էտէ իտի , եախօտ էթմիշ օլա իտի : Վէ
 մատամ քի Եհնուտի քիլիսէսի իշիւն պէօյլէ պիւր
 խուսուսի կիւն զաթէն թա'եին օլունամը իտի , վէ
 տէօրտիւնճիւ էմը անլէրէ պիլտիւրիւմիշ տիր , պու
 էմը իլէ իշթէ պու խուսուսի կիւն անկլաթմագ
 իսթէնիւմիշ տիր : Պու խուսուս' աջի պու քէլամ-
 լարըն էլիւվմ ֆիլիսէ ի Մէսիհիտէ մէր'ի օլան պաշ-
 գա պիր մուա'յէն եէտինճի կիւնէ տէլալէթ էթմէ-
 տիլինի իսպաթ էթմէզ : Պէլինճի էմը՝ ֆիլան վէ
 ֆիլան քիմսէլէրի ֆիլան վէ ֆիլան փէտէր ու մա-
 տէրլէրէ հիւրմէթ ու ըի'այէթ էթմէյէ մէճպուր էտէ
 պիլտիլի միսիլիւ , տէօրտիւնճիւ էմրին անքեամը
 տալի , պիր թագըմ միւսթէսան հալ ու քէյֆիլէթ-
 լէր թահթընտա , մուա'յէն օլան եէտինճի կիւնիւնի
 մուգատտէս թութմագա քիլիսէյի մէճպուր գըլա
 պիւրի :

Տէօրտիւնճիւ էմը մա'նասըլլա , իրիսթիյանլէրճէ
 մէր'ի օլան կիրակի կիւնիւ , Եհնուտի սէպթիւ գա-

տար եկտինճի կիւն տախի ատտ օլընա պիլիբ . զիրա Եէնուտի սէպթ կիւնիւ կիպի հէր եէտինճի կիւն հըֆզ ու թագտիս օլոււմըչ տըր . անըն կիպի ալթը կիւն չալըչտըգտան սօնկրա մուզատտէս թուլթուլմուչ տըր : Կիրակի կիւն պիղմ պիբինճի իչ կիւնիւնտէն պաչլայարագ հիսապ էթտիջիմիզտէ եէտինճի կիւն օլտըղը կիպի , անլէրին սէպթի տա անլէրին պիրինճի իչ կիւնիւնտէն ի'թիպարէն եէտինճի կիւն օլմագտա իտի : Պիւթիւն Փարզ շոււտա տըր քի , եէտի կիւնլէր էվլէա Ալլահըն խըլգաթտան րահաթ էլլէտիքտէն սօնկրաքի կիւնտէն պաչլանմըչ , վէ շիմտի էրթէսի կիւնտէն պաչլայօր : Մէս"էլէ կիւնլէրին նէ իսմլէրլէ թէսմիյէ օլոււմասընտա տէլիլ տիր , մէսէլա , էկէր պիզ հաֆթանըն իլք կիւնիւ չարչէնպիհ թէսմիյէ էթմիչ օլսա իտիք , պու մէս"էլէճէ պիր Փարզ օլմազիտի :

Պինապէրին , խրիսթիյան Րահաթ կիւնիւնիւն վագ' ու թախսիսիյլէ տէօրտիւնճիւ էմրին անքեամը թէպէտտիւլ էթմիչ օլամագ . թէպէտտիւլ էթմիչ անքեամ Եէնուտիլէրին իչ կիւնլէրին իպթիտա վէ ինթիհասընը թա'յին էտէն սա'իր պիր մատտէնին հիւքմիւ տիր : Էմրին շու , եա'նի ալթը կիւն չալըչպ հէր իչինի իչլէյէսին . Փագաթ եէտինճի կիւն սէնին Ալլահըն օլան Եէնօվանըն րահաթ կիւնիւ տիր» քէլիմաթը խրիսթիյան Րահաթ կիւնիւ օլան կիրակիյէ գարչը հիչ պիր 'իթիրազը միւթէզամմին տէլիլ տիր . զիրա քէլիմաթըն անքեամ վէ գուվլէթի խրիսթիյանլար արասընտա էլան թէմամէն պագը տըր : Հաքէզա շու աթիտէքի քէլիմաթտա տախի հիչ պիր հագզը ի'թիրազ եօզ տըր . «Զիրա Եէնօվա

ալթը կիւնտէ սէմայը վէ զէմինի վէ տէնիզի վէ անլէրտէ պուլոււնանըն քեաֆֆէսինի խալզ էտիպ , եէտինճի կիւնտէ իսթիրահաթ էլլէտի . պու ճիհէթլէ Եէնօվա րահաթ կիւնիւնիւ միւպարէք գըլըպ թագտիս էլլէտի» խրիսթիյան Րահաթ կիւնիւնիւն վագ' օլոււմասըլլա , պու քէլիմաթ խրիսթիյանլարճա հիւքմ ու ի'թիպարտան սագըթ օլմամըչ տըր . պու քէլամլէրտէ պաչլըճա տէր փիչ օլոււնան նիյէթ ու մէրամ թէմամէն պագը տըր . եա'նի պու քէլամլէր եալընըզ ալթը կիւն պիր տիւզիյէ չալըչաճաղըմըզն , վէ սօնկրա Ալլահ պիզէ էօրնէլինի կէօսթ էրմիչ օլտըղը իւզրէ եէտինճի կիւն րահաթ էտէճէլիմիզին սէպէպինի պիզէ պէյան էտիյօրլար : վէ քէլամլէրի պու մա'նա իլէ անլատըղըմըզտա , անլէրին անքեամընա ալա խալէլ կէլմիչ օլամագ : Նի'չիւն անճագ ալթը կիւն պիր տիւզիյէ չալըչապիլիբիզ . պոււնըն սէպէպի տախի եինէ էվլէլէի կիպի տիր : Սէպէպի նէ՞ տիր քի խրիսթիյանլար հէր եէտինճի կիւնիւ րահաթ էտէրլէր տէ , հէր սէքիզինճի , եախօտ հէր տօգուզընճը , վէ եա ծընճը կիւնիւ էթմէզլէր : Զիւնքի Եէնօվա ալթը կիւն չալըչաղ վէ եէտինճի կիւն րահաթ էլլէտի :

Սահին տիր քի , պու քէլիմաթ , Եէնուտիլէրէ , վէ Քրիստոսըն կէլմէսինտէն էվլէլէ Քիլիսէյէ սէօլլէնտիքտէ , պաչագ պիր մա'նայը տախի հա'իզ պուլոււնմըչ տըր . եա'նի պոււնլարլա հէմ տախի պիլտիբրիլմիչ տիր քի , օլ 'ասրտա եէտինճի կիւն խըլգաթըն զիբրի իչիւն հըֆզ օլոււնաճագ իտիլ Լաքին պու խուսուս . քէլամը մէզքիւրըն , Եէնուտիլէրէ պէյան օլոււնմըչ օլտըղընտա նէ հիւքմիւ օլմուչ իսէ , պիզէ

պէյանն օլունտըղընտա տա օ հիւքմիւ միւթէղամմինն
 օլմատըղընտա տա՛իր օլանն զանն ու թախմիննէ գարչը
 հիչ պիր ի՛թիրաղը հալի տէյիլ տիր : Զիրա թաշ
 լէվալարը իւզէրիննէ օն էմրլէր իլէ սա՛լիր քէլամլէր
 տախի եազըլը պուլունմըշ տըր քի, պունլար Եէհու-
 տիլէրէ պէյանն օլունտըղընտա էօյլէ պիր հիւքմիւ
 հա՛լիլ իտիլէր քի պիզէ պէյանն էտիլտիյինտէ ա՛յնի
 հիւքմիւ միւթէղամմինն տէյիլ տիր : Պու քէլամլէր
 իշթէ շունլար տըր, «Պէն սէնի էսարէթ խանէսի
 օլանն Մըսըր տիյարընտան չըգարան Ալլահըն Եէհօվա
 իմ.» Պու քէլամլէր տախի միւթէպաղը քէլամլէր
 իլէ թաշ լէվալարը իւզէրինտէ եազըլմըշ տըր, վէ
 անլէր Եէհուտիլէրէ սէօյլէնտիլի կիպի, պիզէ տէ
 սէօյլէնմիշ տիր. անլէր օն էմրլէր քիմլէրէ խիթապ
 օլունմըշլար իտէ, ճիւմլէսիննէ վէրիլմիշ տիր. զիրա
 պու քէլամլար Ալլահըն էմրլէրիննին պիր թագվիյէթի
 մագամընտա սէօյլէնմիշ տիր : Լաքին պու քէլամ
 Եէհուտիլէրճէ նէ մա՛նայը հա՛լիլ պուլունմըշ իտէ,
 պու կիւնն պիւթիւնն օ մա՛նատա գալմամըշ տըր :
 Զիրա պիլ Մըսըրտան վէ էսարէթ խանէսինտէն
 չըգարըլմամըշըգ. պու քէլամ պիզէ անճագ մա՛նա ի
 մէճագիտէն պաշգա հիչ պիր մա՛նայը հա՛լիլ տէյիլ
 տիր : Պու միւլահաղա օն էմրլէրէ (Թէս. Յ. 15.)
 ՚իլալէ օլունան աթիտէքի քէլամլար հազընտա
 տախի սէրտ օլունապիլիր, «Վէ Մըսըր տիյարընտա
 գուլ օլունչ իտիլինի վէ Ալլահըն օլանն Եէհօվա սէնի
 օրատան գուտրէթլի էլ վէ ուզանմըշ գօլ իլէ չըգար-
 տըղընը խաթրընտա հըֆը էյլէյէսին. պու էճուտէն
 Ալլահըն օլանն Եէհօվա սանա րահաթ կիւնիւ հըֆը
 էթմէյի էմր էյլէտի :»

Պինա՛էն ա՛լէյի խրիսթիյանն Րահաթ կիւնիւննէ
 գարչը օլանլարըն տէօրտիւնճիւ էմրտէն չըգարտըգ-
 լարը պիւթիւնն պիւրհանն ու տէլիլլէրի, քի պուն-
 լարըն տահա գուլլէթլի տէլիլ վէ պիւրհանլարը
 եօզ տըր, պու վէճհիլէ հիւքմիւմտէն տիւշերլէր :

2. Խըլգաթ ի ալէմինն զիքրի իչիւն գատիմ ֆի-
 լիսէյէ, եա՛նի Եէհուտիլէրէ, Եէտիննի կիւնիւ միւ-
 պարէք թութմագ էմր օլունմըշ օլմասը մատտէսի՛
 խէլաս իչիւնն զիքրինն հաֆթանըն պիր կիւնիւ միւ-
 պարէք թութմագ իչիւնն պիր պիւրհանն օլուպ, անա
 գարչը պիր կէօնէ տէլիլ տէյիլ տիր :

Քէլամ Ուլլահտա իքի խըլգաթ հազընտա օ-
 գույօրըգ քի պիրի Եէնի խըլգաթ վէ տիկէրի էսքի
 խըլգաթ տըր. վէ տէօրտիւնճիւ էմրին քէլիմաթը
 էսքի խըլգաթ հազընտա էսքի խըլգաթ մէհսուպ
 օլանլէր նէ մա՛նա իլէ անլամըշլար իտէ, Եէնի խըլ-
 գաթ հազընտա տախի Եէնի խըլգաթ մէհսուպ
 օլանլէրճէ ա՛յնի գուլլէթլի հիւքմու մա՛նա իլէ
 անլաշըլմալը տըր : Օգույօրըգ քի, «Ալլահ իպթի-
 տատէ սէմալաթ ու զէմինի խալը էյլէտի.» վէ
 գատիմ ֆիլիսէ պու վագը՛այը զիքր էթմէյէ պօրճու-
 իտի. Լաքին Րասպ Եէնի պիր սէմա վէ Եէնի պիր
 զէմին խալը էթտիյինտէ, պու Եէնի սէմա վէ Եէնի
 զէմինն մէհսուպ օլանլար, ա՛յնի պիր հազգ իլէ,
 ա՛յնի պիր սէպէպ վէ միւճիպ իլէ, քէնտի սէմա վէ
 զէմինլէրինն խըլգաթընը զիքր էթմէլի տէյիլ մի՛
 տիրլէր :

Քիթապը Մուգատտէս պիզէ էօյրէտիյօր քի
 էսքի խըլգաթ ֆէսի օլունմըշ, կիւնահ վասըթա-
 սըյա իպթալ էտիլմիշ, եախօտ, էվլէլ օլտըղը իւզ-

րէ, երես թէհի վէ խալի հալինէ թանձիլ զըլնմըշ նազարըլա պագմալըշը. «Անլէր շէրը իշլէմէքտէ ա'գըլը տըրլար, Փագաթ խայր իշլէմէյի պիւմէղէր: Ձէմինէ պագտըմ, իշթէ թէհի վէ խալի իտի. սէմավաթա պագտըմ, վէ նուրու եօգ իտի (էրէմ. 4. 22. 23). եա'նի սէմավաթ նէ հալտէ իտի իսէ, երես օ հալէ բիւծիւ' էթմիշլէր տիր. զէմին թէհի վէ խալի իտի, վէ նուր պուլունմայըպ, զուլմէթ սուլարը գափլամըշ իտի:

Երես Քիթապը Մուգատտէս պիզէ էօյրէտիյօր քի Ինճիլտէ պէյան օլունան ի'ատէ վէ իւլլաս հալի եէնի պիր սէմա վէ եէնի պիր զէմինին խըլգաթը տէմէք տիր. «Ձիրա իշթէ պէն եէնի պիր սէմա իւլ եէնի պիր զէմին խալգ էտէրիմ. վէ էվլէբլէր զիբը օլունմայաճագ, վէ խաթըրա կէլմէյէճէք տիր: Լաքին սիզ պէնիմ խալգ էթտիյիմ իւլ էլ էպէտ մէսրուր վէ շատիման օլունուզ. զիրա իշթէ պէն Երուսաղէմ շատըլգ մէքեանը, վէ «նըն էհալէնի մէսէրրէթէ մազհար օլմագ իւզրէ խալգ էտէրիմ» (Իշա. 63. 17. 18.) վէ «Աէօղլէրիմի սէնին աղընա գօտըմ, վէ սէնի էլիմին սայէսինատ սէթը էթտիմ, քի սէմավաթը սապիթ վէ զէմինի թէ'սիս էտէյիմ վէ Սիօնա՝ Սէն պէնիմ գալմըմ սըն՝ տէյէյիմ» (Իշա. 51. 16.) «Ձիրա Բապպ պուլուրուր քի՝ խալգ էտէճէյիմ եէնի սէմա վէ եէնի զէմին,» վէ զայրիհիւմ (Իշա. 66, 22): Պու ա'յէթլէրտէ պիզէ կալընըզ եէնի խըլգաթտան, եախօտ եէնի սէմավաթ վէ եէնի զէմինտէն պահս օլունմայըպ, անըն մա'նասը տախի պէյան օլունույօր քի, պունըն մա'նասը Ինճիլ վասըլթասըլլա օլան թէճէտտիւտ, Երուսաղէմին սուր

վէ սիւրուր մէքեանընա թանձիլի, վէ էնալիսինին րիֆահ ու մէսէրրէթէ նա' իլիյէթի, վէ Սիօնա՝ «Աէն պէնիմ գալմըմ սըն» տէնիլմէսի տէմէք տիր: Փէյղամպէր, պիւթիւն պու այէթլէրտէ, Ինճիլին խէլասընը անլաթմագ իսթէմիշ տիր:

Քիթապը Մուգատտէստէ Ինճիլտէն նէյէթ էտէն անվալտէն հէր եէրտէ պիր թէճէտտիւտ կիպի պահս օլունմըշ տըր քի, Պու հալտէ էսէ շէյլէր կէշէլ. վէ հէր շէյ էէնի ղիբ հալ + էսաղ էլմիշ րիբ. տէնիլմիշ տիր քի պիզ Յիսուս Քրիստոս էյէ էշլէր էյէն իսլէ օլունմալըշը. հէս սէսաղ վէ հէս զէմիտէ հէր շէյ իս'ձը օլունմալըշը, վէ Ալլահ իպթիտատէ էթտիյի կիպի, Էրուսաղէմ շաղ լէ'ա էլմիտէրիշ քի. վէ 'Անտը 'Աթիլգտէ Եէհուտի անվալինին Փէսիս ու իպթալի էքսէրիյա տիւնեանըն սօնը կիպի կէօսթէրիլմիշ տիր: Լաքին պիզ քի Ինճիլի Քիլիսէյէ մէնսուպ պուլուրուր յօրըզ, եէնի խըլգաթա մէնսուպիզ. վէ գատիմ Եէհուտի քիլիսէսի 'ազասը էսքի խըլգաթ ի:ինին զիբրինի նէ հազգ իլէ եատ էտէ պիլիլէր իտի իսէ, պիզ տախի եէնի խըլգաթ ի:ինին զիբրինի հիշ օլմազսա 'այնի հազգ իլէ եատ էթմէյէ մէ' զուն օլա պիլիլ իզ սանըրըզ:

79-01586

3. Պաշգա պիր մատտէտէ շու գաղիյէյի, եա'նի տէօրտիւնճիւ էմրին Ալլահըն հէմ էսքի վէ հէմ տախի եէնի խըլգաթտան րահաթ էթտիյինէ շումուլի վար տըր գաղիյէսինի թաստիգ էտէր. Քիթապը Մուգատտէս հէմ պիրիտէն, վէ հէմ տախի տիկէրինտէն միւթէսալիլէն վէ միւսալիլտէն պագտըլէտտիյօր. եա'նի Քրիստոսըն խէլաս իշլինտէն իշլէթմէսի Ալլահըն խըլգաթ իշլինտէն իշլէթմէսի

մինչ միւշապին տիր կիպի սարահեթէն կէօսթէրիւ-
միշ տիր . նիթէքիմ ('Իպր. 4. 10.) « Զիրա Ալլահ
քէնտի իշէրինտէն իսթիրահաթ էյէտիւի կիպի ,
անըն բահաթընա կիրէն տախի քէնտի իշէրինտէն
իսթիրահաթ էթմիշ տիր » տէնիւմիշ տիր :

Պինապէրին , Քրիստոս հաֆթանըն իւք կիւնիւ
էմլաթտան գըյամ էթմէսիյէ , իշէրինտէն իսթի-
րահաթ էյէմիշ տիր : Էմվաթտան գըյամ էթմէսիյէ ,
խէլաս իշինի իթմամէթմիշ տիր . անըն թէնէզզիւ-
լէն սէմատան զէմինէ էնմէսիյէ իպրազ էթտիյի ալ-
չազ կէօնիւլիւլիւք խիթամ պուլմուշ տըր . արթըզ
բահաթ էթմիշ վէ թազէ հայաթ քէսպ էյէմիշ տիր :
Հէման պու 'այէթտէ , « էօյէ իօէ Ալլահըն գավմը
իշիւն պիր բահաթ պագի տիր » տէնիւմիշ իսէ , ասլը
դիւր « Գլաթէթէթ թէրճէմէ օլունա պիլիր . վէ
պունըն իշիւն շու սէպէպ կէօսթէրիւյօր , « Զիրա
Ալլահ քէնտի իշէրինտէն իսթիրահաթ էյէտիւի կի-
պի , անըն բահաթընա կիրէն տախի քէնտի իշէրին-
տէն իսթիրահաթ էթմիշ տիր » Պու քէլամ իլէ պիզէ
հիշ օլմագսա շու իւշ շէյէր պէյամ օլունմըշ տըր :

(Ա) Պու քէլամ ' Քրիստոսըն խէլաս իշինտէն
բահաթ էթմէսիյէ Ալլահըն խըլգաթ իշինտէն բա-
հաթ էթտիւիյէ միւշապին նազարըյէ պագմամըզը
թա'լիմ էտիյօր . զիրա խէլաս վէ խըլգաթ իշէրի
պիրի պիրլէրինէ պէնզէր օլտըղընտան , պիրի պի-
րինէ վագին սուրէթտէ թէշպի՛ն էտիւմիշ տիր :

(Բ) Պու խըլգաթ վէ խէլաս իշէրի , մախ-
սուսէն շու խոսուստա պիրի պիրինէ միւշապին
կէօսթէրիւմիշ տիր քի , պունլարըն իքիսինին տէ
Ալլահըն գավմը արասընտա պիր բահաթ կիւնիւնիւն

մուհաֆազասըյա ' ալագալարը վար տըր , եախօտ
պու իքի բահաթլարըն' Ալլահըն ֆիլիսէսինտէ « Գլ-
« Գլաթէթէթ խոսուստաքի թէ' սիրիլլէ միւնասէ-
պէթի վար տըր . զիրա սարինէն պու մատտէ ճի-
հէթիլլէ անլէր պիրի պիրինէ թէշպի՛ն օլունմըշար
տըր : Խըլգաթտան իսթիրահաթ կիւնիւնիւ Ալլահըն
պիր բահաթ կիւնիւ օլմագ իւզրէ մուգատտէս վէ
միւպարէք գըլմասը , վէ անա թէվֆիգէն պիր բա-
հաթ կիւնիւնիւն թա'լին էտիւմէսի արասընտա պու
այէթտէ պիր թէշա'լիւլիւք սարին մէվճուտ տըր :
Զիրա բէսուլ պունուն հագգընտա շէօյլէ տէմիշ տիր ,
« Զիրա պիր եէրտէ եէտինճի կիւն հագգընտա
պէօյլէ սէօյլէտի , եա'նի' վէ եէտինճի կիւնտէ Ալ-
լահ քէնտինին ճիւմլէ իշէրինտէ իսթիրահաթ էթ-
տի » (այէթ 4.) Բէսուլըն պահսը Ալլահըն գավմը
թարաֆընտան թութուլան բահաթ կիւնիւնէ տա'իր
տիր , իսթէր հաֆթատա զէմին իւզէրինտէ բահաթ
կիւնիւ թութուլմասընա տա'իր օլսուն , իսթէր սէ-
մատա պիր բահաթ կիւնիւ օլմասընա միւթէտա'իր
պուլունսուն , պուրատա զիքը օլունան բահաթըն
խըլգաթտան սօնկրա հըֆը օլունան բահաթ կիւ-
նիւնէ թէշպի՛ն օլունմասը աշիքեար տըր :

(Գ) « Ալլահըն գավմը իշիւն պիր բահաթ պա-
զի տիր » ' իպարէսինտէ , շիմտի ինճիլլին թահթը
թէ' սիրինտէ պուլունան գավմընը բահաթլանտըր-
մասը թէպշիր օլունըյօր . իմտի պու քէլամարտան
աշիքեար տըր քի սօնկրաքի բահաթ , եա'նի ին-
լաքեարմըզըն քէնտի իշէրինտէն բահաթ էթմէսի ,
թէ' սիր ճիհէթիլլէ , եախօտ գավմըն բահաթընա
թէ' ալիւլիւ ճիհէթիլլէ , էվվէլքի բահաթա ֆա'իք

տիր, Զիւնքի, պու գոհի րէր ի ֆատէսիյլէ շու տէ՝
մէք իսթէնիւմիշ տիր քի, Ալլահն խըլգաթ իչիհն-
տէն իսթիրահաթ էյլէմէսինին զիքրի իչիւն թա'եին
օլունան րահաթ կիւնիւ իպպա օլունմայօր, անճագ
իպթալ օլունըյօր. վէ պունըն հէրինէ Քրիստոսըն
քէնտի իչլէրինտէն իսթիրահաթ էթմէսինէ հիւր-
մէթէն թութըլան հէնի րահաթ կիւնիւ պագի գա-
լըյօր :

4. Բուն իւլ Գուտս պիղէ սարահէթէն թէֆհիմ
էյլէմիշ տիր քի, էսքի խըլգաթա հիւրմէթէն վազ'
օլունան սէպթ կիւնիւ ինճիլ տէվրինտէ հրֆզ ու
թագտիս օլունամագ, (Իշա. 65. 17, 18.) Պու ա-
յէթլէրտէ պիղէ տէնիւմիշ տիր քի Ալլահ հէնի սէ-
մա իլէ հէնի պիր գէմին խալգ էտէճէյինտէն, էվ-
վէլքիլէր զիքր օլունմայածագ, վէ խաթըրա կէթի-
րիւմէյէճէք տիր: Պու պէօյլէ օլտըղը հալտէ, հէտի
կիւնտէ պիր կիւն մահգա էվլէլքի խիլգաթը զիքր
էթմէք վէ խաթըրա կէթիրմէք իչիւն մուհաֆագա
էթմէյիլիզ գանն օլունմամալը տըր :

Պու այէթլէրի հէր հանկը մա'նա իլէ թէլագղը
էտէրսէք, ինճիլի քիլիսէտէ հէտի կիւնտէ պիր
կիւն պաչըճա էսքի խըլգաթը զիքր էթմէք վէ
խաթըրա կէթիրմէք իչիւն մուհաֆագա էթմէք պուն-
լարա փէք ուլղուն օլմայածագ տըր: Պու այէթ-
լէրին մա'նասը եալընըզ շու օլսա, եա'նի էսքի
խըլգաթ հէնի խըլգաթա գըյասէն զիքր օլունմա-
յածագ վէ խաթըրա կէթիրիւմէյէճէք, վէ հէնիսի
փէք չօգ միւհթէրէմ վէ մու'ազղէզ օլածագ վէ պի-
ղէ փէք չօգ թէ'ալլիւզիւ պուլունածագ, վէ փէք
միւ'թէպէր թութըլածագ օլսա, վէ զիքր օլուն-

մաղա վէ հիւրմէթ էտիլմէյէ զիյատէսիլլէ շայան
օլածագ, վէ տիկէրի պունա գըյասէն ունութըլա-
ճագ, զիքր օլունմայածագ, վէ նէ տախի խաթըրա
կէթիրիւմէյէճէք տիր, - էյէր պու քէլամը պէօյլէ
անկլար իսէք, մագսէտիմիզէ թէմամէն թէվաֆուգ
էտէճէյի տէրքեար տըր: Զիրա օ հալտէ, պունուլլէ
Րուն իւլ Գուտս պիղէ թա'լիմէտիյօր քի խըլգաթի-
յան ֆիլիսէսի հէնի խըլգաթը զիքր էթմէյէ տահա
զիյատէ հագղը տըր. չէօյլէ քի էսքիսի հէնիսինէ
նիսպէթէն ունուտըլմաղա լայըգ տըր :

Վէ մատամ քի էսքի խըլգաթ արթըզ զիքր օ-
լունմայածագ, վէ խաթըրա կէթիրիւմէյէճէք տիր,
աթիտէքի ալէթտէ, հէնի խըլգաթը իլ էլ էպէտ
զիքր էթմէք ֆիլիսէյէ թէնպիհ օլունույօր. շաքին
սիզ պէնիմ խալգ էթտիլիմ իլէ իլ էլ էպէտ մէսրուր
ու շատման օլունըզ, զիրա իշթէ պէն Երուսաղէմի
շատըզ մէքեանը, վէ անըն էհալիսինի մէսէրրէթէ
մագհար օլմագ իւզրէ խալգ էտէրիմ. » եա'նի, տէ-
մէք իսթէյօր քի, հէր նէ գատար էսքիսինի ունու-
թըյօր իսէնիզ, պունընլէ պէրապէր իլ էլ էպէտ,
տիւնեանըն սօնընա գատար հէնի խըլգաթըն զիք-
րինի մահաֆագա էտինիզ :

5. Եէհուտի սէպթինին տա'իմի օլմատըղընա
գարչը Մըսրը էսարէթինտէն խէլասալարընըն զիքրի
իչիւն անը մուհաֆագա էթմէք անլէրէ էմր օլունտը-
ղը պիր պիւրհան մագամընտա կէօսթէրիլլիյօր: Անըն
վա'զ օլունտըղընըն պիր սէպէպի շու տըր. զիրա
Ալլահ անլէրի պու սուրէթլէ խէլաս էթտի, նիթէ-
քիմ օն էմրլէր իչինտէ, Մուսէսին պէշ քիթապա-
ընըն պիր հէրինտէ, սարահէթէն պէյան օլունմը

տրր. «վէ Մըսըր տիյարընտա գուլ օլմուչ իտիյինի վէ Ալլահըն օլան Եէհօվա սէնի օրատան գուտրէթլի էլ վէ ուզանմըզ գօլ իւէ չըգարտըզընը խաթրընտա հըֆօզ էյլէյէսին. պու էճլտէն Ալլահըն օլան Եէհօվա սանա սէպթ կիւնիւնիւ հըֆօզ էթմէյի էմը էյլէտի» (Թէս. Յ. 13.) Պինապէրին, պիր քիմսէ տիւչիւնէ պիլլիը մի քի, Ալլահ Ինճիլին թահթը թէ՛ սիրիւնտէ օլան ճիւմլէ միլլէթլէրին տիւնեանըն սօնընա գատար, Եէհուտիլէրին Մըսըրտան գուրթուլտըզլարընըն զիքրինէ հիւրմէթէն թէ՛ սիս օլուենան հէր հաֆթատա պիր կիւնիւ միւլպարէք թութուլմալարընը իսթէսին հախօտ իսթէմիչ օլուեն :

6. Բուհ իւլ Գուտա պիղէ աչըզ պիր թարգտա տէյօր քի, Եէհուտիլէրին Մըսըրտան խէլապարընը զիքր էթմէք իչիւն վազ՝ ու ինտաս օլուենան ալին ու ատէթլէրէ Ինճիլ տէվրինտէ արթըզ ի՛թիպար էտիլմէմէլի տիր: Մէսէլա Բուհ իւլ Գուտա, էրէմ. 16. 14. 13տէ, Ինճիլ տէվրի հազգընտա սէօյլէյէրէք տէյօր քի, Բապպ պէօյլէ պույուրըր. Պու սէպէպտէն իչթէ կիւնլէր կէլիը քի արթըզ՝ Պէնի խորայէլի Մըսըր տիյարընտան չըգարան Բապպ հայտըր՝ տէնիլմէյէճէք տիր. անճագ՝ Պէնի Խորայէլի չըմալ տիյարընտան վէ անլէրի սիւրտիւլիւ ճիւմլէ տիյարլարտան, չըգարան Բապպ հայտըր՝ տէնիլմէճէք տիր: «Ալլիք՝ Մըսըր տէրընտան չըգարտընըն զիքր էթմէյէճէքլէր տիր:

էյէր Ինճիլ տէվրինտէ պիր բահաթ կիւնիւ թութուլա, — նասըլ քի թութուլմալը տըր տէյու

պալատէ կէօսթէրիմիչ տիր, — պու քէլամլարտան հազգըլա զանն օլուենճագ տըր քի, պու բահաթ՝ Պէնի Խորայէլի չըմալ տիյարընտան չըգարտընըն, Եանի Գրիստոսըն խէլասընըն, վէ միւնթէխապ գալմը տէյիլ հալընըզ Եէհուտիլէտէն, իլլա չըմալտան, վէ տիւնեանըն հէր սէմթլէրինտէն սէմալլի վաթանընա կէթիրմէսինին զիքրի իչիւն օլաճագ տըր: (պազ Իչա. 43. 16—20.)

7. Պիր տէ շէօյլէ զանն էթմէք տախի տօզրու տըր. շէօյլէ քի, Ալլահ պիղէ թէֆհիմ էթմէք նիչէթինտէ տիր քի, մատամ քի Խորայէլիէր Մըսըրտան խէլաս օլուենմալարընըն զիքրինի մուհաֆաղա էթմէյէ տա՛իր թէնպիհ ալմըչլար տըր, մատամ քի Մըսըրտան գուրթուլմալարը՝ Գրիստոսըն խէլասընըն մա՛լլոււմ, ճա՛իզ վէ աչիքտար պիր քինայէսի տիր, օ հալտէ բահաթ կիւնիւ Խորայէլիւլար թարաֆընտան Գրիստոսըն խէլասընըն զիքրի իչիւն թութուլմալը տըր:

Խորայէլիէրին Մըսըրտան գուրթուլմալարը՝ Գրիստոսըն խէլասընը անտըրմագ մագսէտիլլէ Ալլահ թարաֆընտան էմը ու թէրթիպ էտիլմիչ տիր, պու գուրթուլըչ հազգընտաքի հէր շէյ պու խէլասը իմա էթմիչ տիր, վէ պաչըճա Գրիստոսըն խէլասընըն փէք փալագ պիր էօրնէյի օլուողընտան, պու գուրթուլըչա չօզ էնէմիթիթ վէրիմիչ տիր: Ամմա օ գուրթուլըչ՝ հալընըզ պիր կէօլկէ իտի. վէ հատաը գաթինտէ խէլաս իչիլլէ թաթպիղէն հիչ պիր շէյ տէյիլ իտի: Խորայէլիէրին էտարէթը մատտիլէտէն ա՛տի պիր գուրթուլըչը՝ պիւթիւն միւնթէխապ Գրիլիւնիւնի ճէնէննէմ ազապընտան իլ էլ էպէտ խէ-

լաս օլմասը, վէ տէյիլ մատտի պիր Քէնա'ն տիյա-
 րընա, իլլա սէմայա, էպէտի սա'ատէթ վէ ճէլայա,
 նա'իլ ու տախիլ օլմասը եանընտա նէ տիր: Պու
 կէչիճի կէօլկէնին խաթրա կէթիրիլմէսի օ դատար
 մուհիմմ պիր շէյ մի տիր քի անըն իչիւն մախ-
 սուսէն հաֆթատա պիր կիւն թա'յին օլունաճագ
 իտի: Պու գուրթուլըշըն իմա էթտիյի 'ազիմ վէ
 ճէլիլ խէլաս իչիինն զիքրինի մուգատտէս զըլ-
 մամալը մըլըզ:

Պուստան մա'ատա, տէօրտիւնճիւ էմրտէ Մը-
 սըրտան օլան խէլաս հազգընտաքի քէլամըն պիզիմ
 իչիւն հիչ պիր մա'նատարլըզը օլմագ, մէկէր քի
 անլէր Խնճիլին խէլասըլլա թէֆսիր օլունա պիւտին-
 լէր . լաքին օն էմրին քէլամլարը պիւթիւն միլէթ-
 լէրէ վէ պիւթիւն 'ասրլարա սէօլէնմիշ տիր: Պունա
 պինա'էն, քէլամլար Եէհուտիլէրէ սէօլէնտիյի հալ-
 տէ, իմա եախօտ կէօլկէյէ տէլալէթ էթմիշ տիր .
 պիզէ սէօլէնտիքտէ, ասըլ վէ մատտէ իլէ թէֆսիր
 օլունմալը տըր: Զիրա Խնճիլ տէվրինտէ խէլաս օլ-
 տըզըմըզ Մըսըր՝ ըուհանի Մըսըր տըր: գուրթուլ-
 մըշ օլտըզըմըզ էսարէթ խանէսի մա'նէվի վէ ըու-
 հանի էսարէթ հալի տիր: Պու ճիհէթլէ շու քէլամ-
 լար, պիզէ սէօլէնտիյինտէ, շու սուրէթլէ թէֆսիր
 օլունմալը տըր: շէօլէ քի կիւնահա վէ Շէյթանա
 գուլ օլուշ իտիյինի, վէ Ալլահըն օլան Եէհօվա
 սէնի գուտրէթլի էլ վէ ուզանմըշ գօլ իլէ պու-
 էսարէթտէն գուրթարտըզընը խաթրընտա հըֆզ
 էյլէյէսին, պու էճուտէն Ալլահըն օլան Եէհօվա
 սանա ըահաթ կիւնիւնիւ հըֆզ էթմէյի էմր էյ-
 լէտի:

Պէնի Իսրայէլին Մըսըրտան չըզարլմասընա
 տա'իր օլուպ օն էմրլէրէ մուգատտէմէ թարզընտա
 օլան քէլամ իլահի թա'լիմաթըմըզտա (Քրիստո-
 նէական) թէֆսիր օլունտըզը սուրէթտէ անլամա-
 լըլըզ: Եա'նի պիզիմ հազգըմըզտա սէօլէնտիքտէ,
 պիզիմ մա'նէվի վէ ըուհանի խէլասըմըզլա թէֆսիր
 օլունմալը տըր: իմտի, իշթէ թըպզը պունըն կիպի,
 Թէսնիյէ քիթապընտա տէօրտիւնճիւ էմրին զէյլինէ
 'իլավէ օլունան քէլամ տախի Խնճիլին խէլասըլա
 թէֆսիր օլունմալը տըր:

Եէհուտի սէպթի պէնի Իսրայէլին Պահր ը Ահ-
 մէրտէն չըգտըզլարը կիւն թութուլըր իտի: Զի-
 րա Թէս. Ծ. 13 տէ տէնիլմիշ տիր քի, սէպթին պու
 մուգատտէս ըահաթը քէնտիլէրինին Մըսըրտան
 չըզարըլտըզլարընը թէզքեարէն թա'յին օլունմըշ
 տըր: Լաքին անլէրին Մըսըրտան չըզարըլտըզլարը
 կիւն Պահր ը Ահմէրտէն կէչտիքլէրի կիւն իտի .
 զիրա օ վազթա գատար Մըսըր տիյարընտա պու-
 լունըյօրլար իտի: Պահր ը Ահմէր Մըսըր տիյարը-
 նըն հուտուտը իտի: Քիթապ ը Մուգատտէս տէ
 պիզէ տէյօր քի, Մուլտէսին թէսպիհիլի թէրէննիւմ
 էթտիքլէրի կիւն անլէրին Մըսըր տիյարընտան չը-
 զարըլտըզլարը կիւն իտի: Վէ օրատա կէնճիլ-
 յինին կիւնլէրինտէ վէ Մըսըր տիյարընտան չըզ-
 տըզը կիւնլէրտէ օգուտըզը կիպի, նազմէլէր օ-
 գույաճագ տըր:» (Հօչա 2. 13,) Պու այէթ Մուլ-
 սէսին վէ պէնի Իսրայէլին Պահր ը Ահմէրտէն չըզ-
 տըզլարընտա թերէննիւմ էթտիքլէրի օլ թէսպիհիլ
 իմա էտիյօր:

Քիթապ ը Մուգատտէս պիզէ խապէր վէրիյօր

քի, Ալլահ՝ Եկեղեցիի սեպտիմի պէնի Իսրայէլին Մըսըր էսարէթինտէն խէլաս պուլտըղարընըն զիբ-
րի իչիւն թա՛յին էյլէմիչ տիր : « Բի քէօլէն վէ
ճարիչէն սէնին կիպի իսթիրանաթ էտէլէր : Վէ
Մըսըր տիլարընտա գուլ օլմուչ իտիլինի վէ Ալ-
լահըն օլան Եկեղեցի սէնի օրատան գուլտըթիլի էլ
վէ ուզանմըչ գուլ իլէ չըգարտըղընը խաթըրնտա
հըֆղ էյլէյէսին . պուլ էճլտէն Ալլահըն օլան Եկե-
ղեցի սանա րահաթ կիւնիւնիւ հըֆղ էթմիլի էմր
էյլէտի : » (Թւա. Յ. 14, 15.) Լաքին պէնի Իսրայէ-
լին Մըսըրտան գուլթուլուպ րահաթ էթտիլէրի
կիւն , պէնի Իսրայէլին Պահր Ե Ահմէրտէն չըգարըլ-
տըղարը կիւն իտի : Անլէրին օ կիւնէ գատար ան-
լէրտէն հիչ պիր րահաթլարը եօգ իտի : Զիրա հէր նէ
գատար անլէր Մըսըր տիլարընտան չըգմագ իչիւն
էվիլէճէ եօլմուլըղա չըգմըլար իտի իսէ տէ , Մը-
սըրիլէր անլէրի թա՛աղիպ էյլէմիլէր իտի : Լաքին
Պահր Ե Ահմէրտէն չըգարըղարը սապահըսը , անլէ-
րին սօն վէ թամ գուլթուլըչը իտի . օ վագըթ
օնլարտան քեհամիլէն գուլթուլըպ խէլաս օլմուչ-
լար իտի : Օ վագըթ Ալլահ անլէրէ տէտի , « Զիրա
պու կիւն կէօրտիլիւնիւ Մըսըրիլէրի արթըգ իլ
էլ էպէտ կէօրմէյէճէքսինիլ : » (Սուր. 14. 13.) Օ
կիւն անլէր իչիւն րահաթ վէ մէսէրրէթէ , թագէ
պիր հայաթա , նա՛իլ օլմագ կիւնիւ օլտու : Օ
վագըթ անլէր Մոլմէսին թէսպիհինի թէրէնիւմ
էթտիլէր . վէ օ կիւն սէպթ կիւնիւ օլարագ րա-
հաթ էյլէտիլէր :

Ճագաթ պէնի Իսրայէլին Պահր Ե Ահմէրտէն
պու չըգմալարը՝ անճագ Բրիստոսըն գըյամընըն պիր

քինայէսի իտի : Մէճաղի պիր մա՛նա իլէ պու գալմ
Բրիստոսըն թէնի իտի , վէ Մոլմէս մէճագէն Բրիս-
տոսը անտըրմագտա իտի . պուլտան մա՛տա , օ կիւն
Բրիստոս արթէչ վէ պուլուլթ տիրէյի իչիւնտէ , խէ-
լասքեար մագամընտա պէնի Իսրայէլին էօնիւնտէն
կիտէր իտի : Օլ սապահ Բրիստոս , արթէչ վէ պու-
լուլթ տիրէյինտէ , չօգ սուլարտան չըգըյօր կիպի
Պահր Ե Ահմէրտէն գուհուլը էթտիլէր քի , Բրիստոսըն
էօլիւմ հալինտէն , վէ էօլիւմ սուրէթիլլէ իպրագ
էյլէտիլի՛ աղիմ թէվաղու՛տան գըյամ էթտիլինտէն
քինայէ տիր :

Բրիստոսըն էմվաթտան գըյամը Բիթապ Ե Մու-
գատտէստէ քէնտիսինին տէրին սուլարտան չըգմա-
սը կիպի կէօրթէրիլմիչ տիր : Բրիստոսըն գըյամը
Յոլմանըն տէնիլտէն չըգմաթընա տալիլ թէչպիհ
էտիլմիչ տիր : (Մաթ. 12. 40.) Վէ երնէ պու գըյամ
Մէղ. 69. 1, 2, 3, վէ 14, 15տէ տէրին սուլարտան
գուլթուլմաղա պէնգէտիլմիչ տիր : Պու շէյլէրին
Բրիստոս հագգընտա սէօլլէնմիչ օլտըղը չուլտան
աչիքեար տըր քի , պու Մէղմուլտէ չօգ շէյլէր՝ Ահա ը
ճէտիտտէ սարիհ պիր թարգտա Բրիստոսա թաթ-
պիգ ու իթլագ օլտանմըչ տըր քի , մէղքիւր Մէղ-
մուլըն 4իւնճիւ՛ ալէթի Յօվհ. 15. 25 իլէ , վէ Գըն-
ճըսը Յօվհ. 2. 17 իլէ , վէ 2իւնճիս Մաթ. 27. 34,
48, վէ Մարկ. 15. 23, վէ Յօվհ. 19. 29 իլէ , վէ
22իւնճիս Րօմ. 11. 9, 10 իլէ , վէ 25իւնճիս՝ Ամալ
1. 20 իլէ րուպար էտիլտիքտէ կէօրիւլէճէք տիր :

Պինա՛էն ա՛լէյհ պուլնըն պէօլլէ օլմասը , եանի
Եկեղեցիի սէպթի՛ արթէչ վէ պուլուլթ տիրէյինին
Պահր Ե Ահմէրտէն չըգարըղը , վէ Մոլմէս իլէ մէճա-

զէն Քրիստոսըն թէնի պուլունան քիլիսէնին Քրիստոսըն զըյամընտան քինայէ օյարագ, 'այնի տէնիգտէն չըգտըզլարը կիւն թա'յին օլընմը ղ օլմասը՝ խրիսթիյան բահաթ կիւնիւնիւն Քրիստոսըն հագիղի թէնիսին մէզարտան զըյամ էթմէսի կիւնիւնտէ մուհաֆազա օլունաճաղը մատտէսինի թաստիգ վէ թագվիյէ էտէր: Զիրա Քիթապը Մուգատտէս պիղէ պէյան էթմիշ տիր քի, շէպիհ ասլընա, վէ կէօլկէ ճէսիմէ թէպէտտիւլ էտէճէք տիր:

8. Մէզ. 118. 22, 23, 24 այէթլէրի տախի պունա տա'իր տէլիլէրի հավի տիրլէր: Պու այէթլէրտէ տէնիլմիշ տիր քի, Քրիստոսըն զըյամընըն կիւնիւ քիլիսէ թարաֆընտան պիր մէսէրրէթը մուգատտէսէ իլէ զիքը ու թա'ազիղ օլունաճագ տըր: « Եափուճըլարըն բէտտ էթտիլէրի թաշ քէօշէ թաշը օլտու: Պու՝ Բապպ թարաֆընտան օլուպ, կէօզլէրիմիղ էօնիւնտէ 'աճա'իպ տիր: Պու Բապպըն եափտըղը կիւն տըր. անտէ մէսրուր ու շատման օլալըմ:» Պու թաշ Քրիստոս տըր. Օ՝ եափուճըլար թարաֆընտան խուսուսա անըն ի'տամ օլունմասըյա բէտտ օլունմը շտըր: Քէօշէ թաշը օլմասը. քի Բապպ թարաֆընտան օլուպ կէօզլէրիմիղէ օ գատար 'աճա'իպ տիր, Քրիստոսըն եիւքսէլմէսի տիր. օ տախի անըն զըյամըյա պաշլամը շտըր: Քրիստոս մէզարտա եաթմագտա պուլունա տըղճա, եափուճըլար թարաֆընտան բէտտ ու թէքք էտիլմիշ պիր թաշ մէսապէսինտէ իտի: Լաքին Ալլահըն անը էմվաթտան զըյամ էթտիրմէսի իւղէրինէ, օլ վագըթ քէօշէ թաշը օլմուշ տըր: Աշիքեար տըր քի Բէսուլ տախի պու սուրէթտէ անը թէֆսիր

էթմիշ տիր, « ճիւմլէնիզէ վէ պիւթիւն գալմը Իսրայէլէ մա'լիւմ օլտուն քի, Նաղարէթլի Յիսուս Քրիստոսըն, եա'նի սիզին սալպ էթտիյինիղ վէ Ալլահըն զըյամ էթտիրտիլի գաթ, սիզ միմարլար թարաֆընտան թահդիր օլունուպ՝ քէօշէ թաշը օլմուշ օլան թաշ պու տըր:» (Ամալ 4. 10, 11.)

Իշթէ պու շէյլէրին վուգու՝ պուլտուղը կիւն հագզընտա պուրատա (Մէզ. 118. 24.) թա'լիմ օլունուսլօր քի, Ալլահ անը Քիլիսէ իչիւն մէսէրրէթ կիւնիւ օլմագ իւղրէ թա'յին ու թէքթիպ էյլէմիշ տիր:

9. Կէօրիւնիւր քի Եէհուտի սէպթիսին իպթալը շունոււյա անլաթմագ իսթէնիլիյօր քի, սէպթին Բապպը օլան Քրիստոս օլ կիւնիւ մէտֆուլն գալմը տըր: Քրիստոս օ խըլգաթըն տա խալիգի տիր քի, Եէհուտի սէպթի անըն թիգքեարը իտի: Օ իտի քի ալթը կիւն չալըշտը վէ եէտինճի կիւն պիւթիւն իշլէրինտէն իսթիրահաթ էյլէմիշ տիր: Վէ լաքին օլ կիւնիւ էօլիւմ զէնճիրիլէ պաղը գալմըն իտի: Ալլահ, քի ճիհանը խալգ էթմիշ տիր, խըլգաթընըն իքիւնճի իշիւտէ, քէնտի էօրնէյինէ պիգաթ քէնտիսի մուգթէտի օլմատը — էյէր պէօլէ տէյէ պիլիւր իտէմ — . ա'յնի կիւնտէ իսթիրահաթ էթմէտի, իլլա օլ կիւնիւ մէզարտա մահպուս գալտը, վէ պաշգա պիր կիւն իսթիրահաթ էյլէտի:

Բահաթ կիւնիւ պիր մէսէրրէթ կիւնիւ իտի. զիրա Ալլահըն խըլգաթ կիպի ճէլիլ վէ քէրիմ իշլէրինին, վէ Մըսըրտան խէլասըն զիքրի իշլէն մուգատտէս թութուլուր իտի: Պու սէպէպտէն նաշի բահաթ կիւնիւնիւ պիր սիւրուր վէ շատմանի կիւն

նիւ թէսամբնէ էթմէյէ էմր օլունմըղը տըր : Լաքին Գրիստոսըն կելինի օլան Գիրիսէ իչինս կիւվէյի մէ-
 զարտա մէտֆունս եաթտըղը կիւն իլան ը մէսէրրէթ
 վէ շատմանի էյլէմէյէ մըւնասիպ պիր կիւն տէյիլ
 տիր , նիթէքիմ Գրիստոս տէյօր , « կիւվէյի եանլա-
 րընտա պուլունտըզճա , տիւլինսնիւլէրին մանդուն
 օլմալարը միւմթին մի տիր . ամմա կիւվէյինին ան-
 լէրտէն ալընաճաղը կիւնլէր կէլիր , վէ օ զէման օ-
 բուն թու.թաճաղար » (Մաթ. 9. 15.) Գրիստոս
 էօլիւմ իլէ զէնճիրպէնտ դալտըզճա , օլ վազըթ
 կիւվէյի անլէրտէն ալընմըլ իտի . օ վազըթ կէլին
 իչինս եաս ու մաթէմ թու.թմազ վազթը իտի . Յա-
 գաթ Գրիստոս թէքրար զըյամ էթտիլինտէ , օ վա-
 զըթ մէսէրրէթ կիւնիւ իտի . զիրա , Յիսուս Գրիս-
 տոսըն էմվաթտան զըյամը իլէ թէքրար տիրի պիր
 իւմիտ փէյտա էյլէմիչիզ տիր :

10. Գրիստոս դաստէն արատա պիր րէսուլլէրէ
 կէօրիւնմէքլէ , վէ Րուհ իւլ Գուտսընը անլէր իւ-
 զէրինէ նիւզուլ էթտիրմէքլէ , (Ամալըն իքինճի
 պապընտա պունա տա՛իր օգուտըղմըզ իւզրէ ,
 զիրա Խամսին պայրամը օլմաղլա , հաֆթանըն
 պիրինճի կիւնիւ իտի , նասըլ քի Լավիլիլէր 23.
 15, 16տա կէօրէ պիլիր սինիզ .) վէ Րուհունը Յով-
 հաննէս Րէսուլ իւզէրինէ նիւզուլ էթտիրէրէք օ-
 նա կէօրիւնմէքլէ (« վէ Րապպըն կիւնիւնտէ իւ-
 զէրիմէ Րուհ կէլիպ .» Վահի 1. 10.) , հաֆթանըն
 պիրինճի կիւնիւ , եա՛նի էմվաթտան զըյամ էթ-
 տիլի կիւնիւ , սուրէթ ի մախսուսէտէ թա՛ղիզ էյ-
 լէմիլ տիր :

Իմտի Գրիստոս պու կիւնիւ սուրէթ ի մախսու-

սէտէ թա՛ղիզ էթմէքլէ էլպէթթէ պիր մէրամ ու
 մազսէտի վար իտի :

11. Ահտ ը ձէտիտտէն 'այան ու աչիքեար տըր
 քի , Րէսուլլէրին էմրիլլէ , պու կիւն՝ իլք Գիրիսէնին
 խասսէթէն 'իպատէթ ը 'ալէնիլէսի կիւնիւ իտի :
 Տէնիլմիլ տիր քի էքմէք փարէլէմէք իչինս շակիրտ-
 լէր պիր եէրէ կէլիպ թօփլանըրլար իտի . վէ պունը
 անլէր րէսուլլէրին էմր ու րիզասըլլա եափարլար
 իտի . չիւնքի րէսուլլէր օ կիւնիւ շակիրտլէրէ վա՛զ
 էտէրլէր իտի : « վէ հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ ,
 շակիրտլէր էքմէք փարէլէմէյէ ճէմ՝ օլտըզլարըն-
 տա , Պօղոս անլէրէ վա՛զ էյլէտի » (Ամալ. 20. 7.)
 Պունտան մա՛ատա Րուհ իւլ Գուտս ի՛անէ ճէմը՛նին
 հէր քիլիսէլէրտէ , սա՛իր պիր կիւն օլմալըպ , ան-
 ճազ պու կիւն օլմասընա ինթիմամը պուլունույօր
 իտի քի , էսաս ը քէլամ իթթիխազ էթտիլլիմիզ ա-
 յէթտէն տախի կէօրիւմէքտէ տիր :

12. Հաֆթանըն իլք կիւնիւ , 'Ահտ ը ձէտիտ-
 տէ , ՐԱՊՊՐՆ կիւնիւ թէսամբնէ օլունմըլ տըր .
 (Վահի 1. 10ա պազընըզ .) Պա՛զըլար տէրլէր քի ,
 նա՛սըլ պիլիյօրըզքի հաֆթանըն իլք կիւնիւ պու
 իտի . հէր կիւն Րապպըն կիւնիւ տիր : Լաքին
 պէօյլէ սէօյլէմէք 'ապէս պիր շէյ տիր , Զիրա Յով-
 հաննէսին պունը տէմէքտէն մէրամը՝ րույա կէօր-
 տիւլիւ կիւնիւ պիլզէ պէյան էթմէք տիր : Վէ
 էյեր հաֆթանըն հէր պիր կիւնիւնէ Րապպըն կիւնիւ
 տէնիլէ պիլիր իտէ , րույայը նէ կիւն կէօրտիւլիւնիւ
 պու թա՛պիր իլէ պիլզէ նա՛սըլ պէյան էտէճէք
 իտի :

Յագաթ 'Ահտ ը ձէտիտին ասլինտէքի՝ շու եա

պու ընկամըն, եախօտ էսքի պիր լիսանտա հէր հանկը պիր ի'պարէնին մա'նասը նէ օլտուղընը նասըլ պիրլիյօր իսէք, պու թա'պիր իլէ նէ աէմէք իսթէնիլտիլինի տախի էօյլէճէ պիրլի իզ, եա'նի գատիմ վագըթլարտա թա'պիրին 'ուսուսի մա'նասընը նասըլ անլամըլ իսէք օ սուրէթլէ անլա-
 բըզ: ԲԱՊՊԸՆ ԿԻՒՆԻԻ Թա'պիրի, բէսուլէր կիւ-
 նիւնտէն պէրու, պիւթիւն Խրիսթիյան Քիլիսէ-
 սինտէ, վէ էսքի վագըթլարըն պիւթիւն թահրի-
 րաթընտա հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ մա'նասըլ-
 լա միւսթա'մէլ տիր:

Պու թա'պիրին մա'նասը զըմնէն կիւնիւն գուտ-
 սիյէթինէ տէլալէթ էտէր: Զիրա Ա'շա ի Բապպանի
 մուգատտէս պիր թա'ամ օլարագ Բապպ Յիսուսըն
 վէ անըն խէլասընըն զիքրի իչիւն թագտիս օլուն-
 տըղը ճիհէթլէ ԲԱՊՊԸՆ ԹԱ'ԱՄԸ Թէսմիյէ օլընմըլ
 օլտըղը միսիլու, պու կիւն տախի, Բապպ Յիսու-
 սըն վէ քէնտի խէլասընըն զիքրի իչիւն մուհաֆա-
 զա օլունաճաղը ճիհէթլէ մուգատտէս պիր կիւն
 օլտըղընտան, Բապպըն կիւնիւ թէսմիյէ օլուն-
 մըլ տըր:

Քիթապը Մուգատտէստէ հաֆթանըն պիրինճի
 կիւնիւ Բապպըն կիւնիւ թէսմիյէ օլընմասը հաֆ-
 թանըն Բապպ իչիւն մուգատտէս թութուլաճագ
 կիւն օլտըղընը սուրէթը քիֆայէտէ իսպաթ էտէր.
 զիրա Ալլահ անը քէնտի նամըլլա եատ էթմէյի միւ-
 նասիպ կէօրմիւշ տըր: Էյէր Ալլահ քէնտի նամընը
 պիր շէյ իւզէրինէ վա'ղ էտէր, եախօտ Քիթապը
 Մուգատտէստէ պիր շէյ քէնտի նամըլլա եատ օ-
 լընըր իսէ, պու հալ օլ շէյին Ալլահա թախսիս օ-

լընմասընը պէյան էտէր: Իշթէ պու վէճիլէ Ալլահ
 քէտի նամընը թագտիմ պէնի Խարայէլ իւզէրինէ վազ'
 էյլէմիշ տիր. « Վէ պէնի Խարայէլ իւզէրինէ իսմիմի
 զիքր էթսինլէր: » (Ստատ 6. 27.) Անլէր Ալլահըն
 իսմիլլէ եատ օլունմըլլար իտի, նիթէքիմ տէնիլմիշ
 տիր « Էսֆիհէ Եւր օլընն գավմըմ, » (Թէվ. Սանի 7.
 14.) եա'նի անլէր Բապպըն գավմը, Ալլահըն գավ-
 մը, եատ օլընմըլլար իտի: Պունտան անլաշըլլօր
 քի անլէր սա'իրլէրտէն տահա մուգատտէս պիր
 գավմ իտիլէր: « Զիրա սէն Ալլահըն օլան Բապ-
 պըն մուգատտէս գավմը սըն. » (Թէս. 7. 6. վէ
 հաքէզա 14ինճի այէթտէ, վէ սա'իր նիչէ այէթ-
 լէրտէ:)

Պէօյլէճէ Երուսաղէմ շէհրի Ալլահըն իսմիլլէ
 եատ օլունան պիր շէհր իտի. « Լիսմիմիլէ եատ օլու-
 նան շէհրէ: » (Երէմ. 25. 29.) « Վէ սէնին իս-
 միլլէ եատ օլընան շէհրէ, » (Տան. 9. 18, 19.)
 Պունտան անլաշըլլօր քի օ մուգատտէս պիր շէհր,
 սա'իր պիլ ճիւմիլէ շէհրլէրին մա' ֆէվզինտէ օլան
 վէ Ալլահ թարաֆընտան միւնթէխապ պիր շէհր
 իտի, նիթէքիմ էքսէրլիյա ՄՈՒԳՍՏԷՍ ՇԷՀՐ տէրու
 եատ օլունմըլ տըր, մէսէլա « Մուգատտէս շէհր
 օլան Երուսաղէմտէ սաքին օլմալարը իչիւն. »
 (Նէհէմ. 11. 1. վէ հաքէզա նիչէ սա'իր այէթ-
 լէրտէ:)

Պէօյլէճէ հէյքէլ հագընտա տախի Ալլահըն իս-
 միլլէ եատ օլունան պիր պէյթ տէնիլմիշ տիր.
 (Միւլ. Սալիս 8. 43.) « Պու պինա էյլէտիլիմ պէյթին
 սէնին իսմիլլէ եատ օլունտըղընը, » վէ հաքէզա
 պաշգա եէրլէրտէ տէֆաթլէ Ալլահըն իսանէսի,

Բապպըն պէյթի, տէնիլմիշ տիր: Պունտան անլա-
 շըլըյօր քի հէյքէլ մուգատտէս պիր մահալ, մու-
 գատտէս այլն ու 'ատէթլէր իճրասընա մախսուս վէ
 միւնհասըր պիր պէյթ իտի:

Իշթէ պու սուրէթլէ կէօրիւյօրըզ քի հաֆթա-
 նըն պիրիհնճի կիւնիւ տախի Ալլահըն իսմիլլէ եատ
 ու զիքր օլունմըշ տըր, զիրա անըն հազգընտա
 ֆիթապ ը Մուգատտէստէ Բապպըն կիւնիւ, Ալլա-
 հըն կիւնիւ տէնիլմիշ տիր քի, պու մուգատտէս
 պիր կիւն, հաֆթանըն սա'իր կիւնլէրիսին մա' ֆէվ-
 քիստէ օլարագ միւպարէք այլն ու 'ատէթլէրէ մու-
 խասսէս պիր կիւն օլտըղընը իշա'ր ու պէյան է-
 տիյօր:

13. Քիլիսէ տախիլինտէ 'ասըրտան 'ասրա ին-
 թիզալ էտէն ըիվայաթ ը գատիմէ տախի, հէր նէ
 գատար գա'յիտէ ի քիւլլիյէ ատտ օլունամաղ իսէ
 տէ, եինէ պէօյլէ պիր մէս"էլէտէ հազիգաթըն թաս-
 տիգ վէ թէ'յիտինէ մէտար ը 'աղիմ օլա պիլիւր:
 Պիւթիւն թէվարիխտէն կէօրիւյօրըզ քի, խրիսթի-
 յան ֆիլիսէսինտէ, հէր 'ասրտա, վէ հաթթա ըէ-
 սուլլէր 'ասընտա պիլլէ, հաֆթանըն պիրիհնճի
 կիւնիւ միւպարէք սայըլմագ 'ումումի պիր ա'տէթ
 օլմուշ տըր:

Պիրիհնճի, իքիհնճի, վէ իւչիւնճիւ 'ասրլարտան
 գալան թահրիրաթտա խրիսթիյանլարըն Բապպըն
 կիւնիւնիւ միւպարէք թութմալարը հազգընտա օ-
 գույօրըզ. վէ քէզա միւթէա'զըզ ճիւմլէ 'ասրլար-
 տա, վէ պունուն խիլաֆընտա հիշ պիր պէյանաթ
 եօզ տըր: Պու կիւն տիւնեանըն հէր մէմալիքինտէ,
 խրիսթիյանլար թարաֆընտան, հէր հանկը ֆըրգա ի

մէզհէպիյէյէ մէնսուպ օլուր իսէ օլսուն, հէր նէ
 էֆքեար ու ի'թիգատա զահիպ պուլունըր իսէ պու-
 լունսուն, «Նրիսթիյան» նամընը թաշըյան հէման
 ճիւմլէ խրիսթիյանլար թարաֆընտան էօթէտէն պէ-
 րու միւպարէք թութուլա կէլմիշ տիր:

Շիմտի, հէր նէ գատար պու խուսուսա տա'իր
 ֆիթապ ը Մուգատտէստէ պիր էսաս պուլունմա-
 տըղը թագտիրտէ հատտ ը զաթիստէ պու ա'տէթ
 քիֆայէթ էթմէզ իսէ տէ, պունընլէ պէրապէր անըն
 թաստիգինէ մէտար օլա պիլիւր, զիրա պունտա
 ա'ղ ու մանթըզա թէմաս էտէր հազըզի պիր մատտէ
 պուլունտըղընտան, քէսպ ը գանա'աթա խատիմ
 օլուր: Քիթապ ը Մուգատտէստէ պէյան օլունան
 հազիգաթլարը 'ազ ու մանթըզ տախի թաստիգ
 էտէ պիլիւր: Պիւթիւն խրիսթիյան մէմլէքէթլէրտէ,
 հէր 'ասրտա, 'ումու մէն մէր'ի իւլ իճրա օլան պու
 'ատէթ, եա'նի հաֆթանըն պիրիհնճի կիւնիւ միւ-
 պարէք թութմագ 'ատէթի, Քիլիսէնին անը ըէ-
 սուլլէրտէն ախը ու գապուլ էթմիշ օլմասընա գուվ-
 վէթլի պիր տէլիլ տիր. պէօյլէ օլմասա իտի,
 միւխթէլիֆ էֆքեար վէ ֆըրգա ի մէզհէպիյէտէն
 օլան խրիսթիյան 'ալէմինտէ պու կիպի պիր ուսուլ
 ու ա'տէթիւն վագ' ու թէ'սիսինէ ճիւմլէթէն նա'սըլ
 իթթիֆագ կէօսթէրլլէ պիլլէճէք իտի. պէօյլէ պիր
 իթթիֆագ հազգընտա թարիխճէ տախի պիր կէօնէ
 պիւրհան մէվճուտ տէյիլ տիր:

14. 'Ահա ը ճէտիտտէ, Յովհաննէսին վԱ. Հիսինի
 եազընճայա տէկին, Բապպըն կիւնիւ հազգընտա
 տահա զլյատէ աչըզ պիր թարգտէ հիշ պիր սէօզ
 պուլունմամասը սէրտ էթտիյիմիզ պու պիւրհան

վէ տէլիւների ասլա դա'իֆլէնաիրմէզ, զիրա աղլէպը
 ինթիմալա կէօրէ Րուհ իւլ Գուտս' տիւնեատա խորիս-
 թիյան Գիլիսէլերինին կէրէք թա'իֆէլեր վէ կէրէք
 Եէհուտիլեր արասընտաքի թէչքիլաթը Եվվէլիյէտի
 էսնալէրինտէ, Եէհուտիլերին, վէ պիլխասսա Եէհու-
 տի իրիսթիյանլարըն, քէլամը անլամագտաքի իս-
 թի'տատսըզըզլարընը կէօրէրէք, պուճտան 'անգաստ
 սարֆը նազար էյլէմիշ տիր: Զիրա աշիքեար տըր
 քի, Գրիստոս վէ ըէսուլլեր անլերէ հագիգաթլարը
 թէտրիճէն պէյան էտէրլէր իտի քի, անլեր պուճ-
 լարը դապուլ վէ հիւսնիւ թէլագգը էթմէյէ հագըր
 վէ ամատէ պուլունալար:

Եէհուտիլեր սէպթ կիւնիւ իչիւն շէրիա'թը
 Մուսէվլիյէտէ օլան հէման ճիւմլէ շէյլէրտէն զիյատէ
 պիր հիւրմէթ ի մախսուսէ իպրազընտա պուլունըր-
 լար իտի: վէ 'Ահա ը 'Աթիգտէ, Եէհուտիլիյէ միւ-
 թէա'լլիգ սա'իր հէր շէյտէն զիյատէ պուճտէն իճ-
 րասը խուսուսընտա սապիթ գատէմ գալմաղա քէն-
 տիլերինի սէվգ էտէճէք շէյլեր վար իտի: Ալլահ
 սէպթ կիւնիւնիւ օ գատար միւ'թէպեր կէօսթէրմիշ,
 օ գատար ճիտտէն վէ միւքէրրէրէն էմը էյլէմիշ,
 վէ անը նագգ էտէնլերի օ տէրէճէ միւտհիշ սուրէթ-
 տէ թէ'էտիպ էյլէմիշ տիր քի, պու ա'տէթլերինին
 մուհաֆազասը իչիւն հէման հէր շէյտէն զիյատէ
 սէպէպլէրի վար իտի:

Պու էճլտէն տիր քի Գրիստոս պու նօզթա-
 տա անլեր հագգընտա փէք 'ազիմ պիր նէզաքէթ
 կէօսթէրմիշ տիր: Կէօրիւյօրըզ քի, պու կիպի
 պէօյիւք հագիգաթլար թէտրիճի սուրէթտէ պէյան
 օլունամըշ տըրլար: Ինճիլտէ պէյան օլունաղը

իւզրէ, Գրիստոսըն սէօյլէճէք փէք չօգ շէյլերի
 վար իտի քի սէօյլէմէմիշ տիր, զիրա անլերի հէ-
 նուզ անլայըպ թէլագգը էտէմէզլէր իտի, վէ սէօյլէ-
 մէքտէն սարֆը նագար էթմէսի իչիւն շուճը սէպէպ
 կէօսթէրաի քի, պուճլարը սէօյլէմէք էսքի թու-
 լումլարա Եէնի շէրապ տօլտուրմաղա պէնկղեր:
 Գրիստոսըն թա'լիմաթը անլերին էսքի ա'տէթլերինէ
 օ գատար մուղալիր իտիլէր քի, Գրիստոս պիր ազ
 պիր շէյտէն, պիր ազ տա պաշգա պիր շէյտէն թա'-
 լիմ էթմէյէ մէճպուր օլտու քի, անկլայըպ տէրք
 էտէ պիլսինլէր: վէ մէլէքիւթը սէմալաթըն պաշըճա
 թա'լիմլերինի անլերէ թէմամն թէպլիղ էտինճէյէ
 դատար էփէյի վագըթ կէչտի: Մէսէլա, Գէնտի
 էօլլիւմ վէ էլէմլերինի անլերէ իսպար էթմէք իչիւն
 միւսա'իտ ֆուրսաթլար արատը, խուսուսա էօյլէ
 պիր զէմանտէ սէօյլէտի քի, անլեր օ վագըթ պէօ-
 յիւք պիր միւ'ճիղէնին միւշահէտէսիյլէ հայրէթ ու
 իսթիղրապա տալմըշլար, վէ անըն Մէսիհ օլտըղը-
 նա գանի' օլմըշլար իտի:

Յիսուս անլերէ զըյամընտան սօնկրա, աչըգտան
 աչըղա փէք չօգ շէյլեր սէօյլէտի քի էվվէլ պուճ-
 լարա տա'իր օ գատար սէօյլէմէմիշ իտի: Հաթթա
 օ վագըթ պիլէ, ճիւմլէսինի սէօյլէմէյիպ, իսամսին
 պայրամը կիւնիւնտէ Րուհ իւլ Գուտս վասըթասըլա
 պէյան օլունաճագ չօգ շէյլեր պրագտը: Իշթէ պու
 սէպէպտէն, անլեր էվվէլտէն զիյատէ իսամսին պայ-
 րամընտան սօնկրա կէրէյի կիպի թէնվիրը էֆ-
 քեար էյլէմիշ իտի: Պուճընլա պէրապէր, հաթթա
 իսամսին կիւնիւնտէ պիլէ, հէր շէյի թէպլիղ էթմէ-
 տի: Եէյէճէք վէ իչէճէքլէր հագգընտա թանղի-

մաթ ը Մուսէվիյէնին ֆէսխ ու իպթալը թա օնտան սօնկրաքի վազթա գատար թէմամէն մա'լիւմ օլմա- մըշ տըր :

Բէսուլլէր քիմլէրէ քի վազ' էթտիլէր վէ բիսա- լէլէր եազաւըլար իսէ, անլէր հազգընտա 'այնի նէ- զաքէթի իպրազ էթտիլէր : Սիւննէթ վէ նաիաք եէմէքլէրտէն միւճանէպէթ կիպի թանղիմաթ ը Մուսէվիյէնին մէֆսուխիյէթի մատտէսինի անլէրէ ազար ազար թա'լիւմ ու թէլղին էլլէտիլէր : Բօմա- լըլարըն օն տէօրտիւնճիւ պապընտա, պու խու- սուստա Պօղոս բէսուլլ նէ՛ գատար ինթիւրազ վէ թէ'էննի իլէ իտարլ ի լիսան էտիյօր : Պու 'տտէթ- լէրին ֆէսխ օլունմասը հազգընտա մա'լիւմաթ վէ գանա'աթ քէսպ էթմիշ օլանլարըն զա'յիֆ պի- րատէրլէր խաթրընա բի'այէթ էթմէլէրինի էմր էթմիշ տիր : (Բօմ. 14. 22.) Պու խուսուսու իս- պաթ էթմէք իչիւն տանա ղիյատէ սէօյլէմէյէ լիւղում եօզ իսէ տէ, շունու տէյէճէյիմ քի, բա- հաթ կիւնիւնիւն պու թէպէտտիւլիւնիւն բէսուլ- լէրէ էվլէլա լայըզը վէճն իւղրէ վէ թէմամէն պէյան օլունմամըշ օլտըզը ինթիմալ տըր : Բուն իւլ Գուտս անլէր իւզէրինէ նաղիլ օլտըզտա, հէր նէ գատար անլէրէ փէք չօզ շէյլէր պէյան էյլէտի իսէ տէ, պու- նընլէ պէրապէր եինէ անլէր պունտան սօնկրա, ինճիլին փէք չօզ թա'լիւմլէրինի անլայամատըլար : էվլէթ, անլէր վա'զ վէ վաֆթիլ էթմէք վէ քիլի- սէյի իտարէ էյլէմէք կիպի բէսուլլէրէ 'աիտ օլան ումուր ու խուսուսլարըն ինրասընտան սօնկրա խալի վազըթ հազիգաթըն թէքմիլինի անլայա- մազլար ըտը : Շէր'էն եէմէսի ճա'իզ օլմայան եէ-

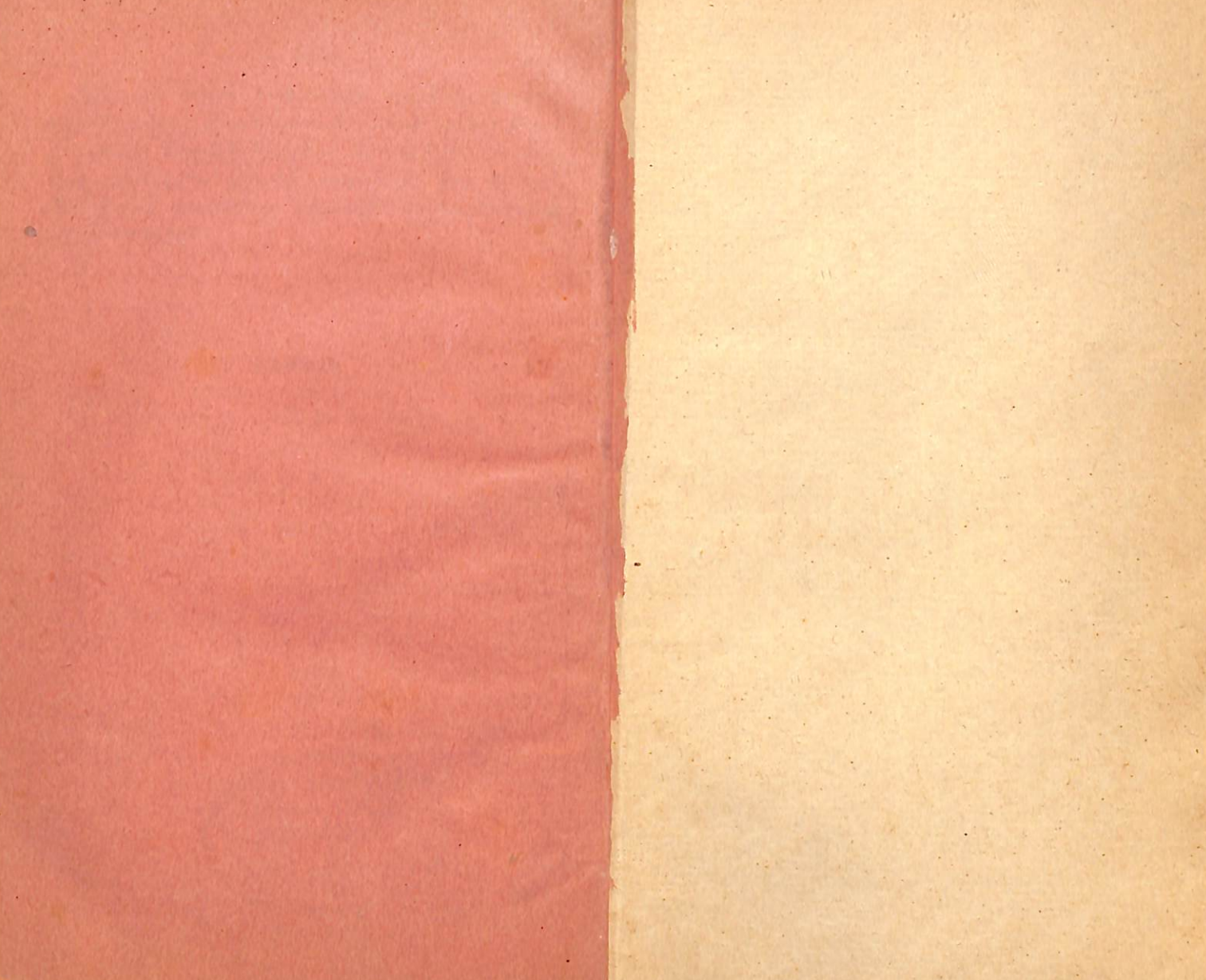
մէքլէրի եէմէյէ Պետրոսա էմր օլունտըզտա, պէ- յան ը թէա'ճճիւլ էյլէմիշ տիր . Պետրոսա թա'իֆէ- լերէ կիտիպ թէպլըր ը պէշարէթ էթմէսի էմր օ- լունտըզը վազըթ, բէսուլլէր 'ալէլ 'ումոււմ եինէ թէա'ճճիւլ էթտիլէր :

Քիլիսէ հէնուզ չօճուզ չաղընտա իքէն Քրիստոս անըն հազգընտա պու եօլտա տալրանմըշ տըր : Անլէրէ հազմի միւշքիլ օլան թա'ամլար եէտիրմէ- միշ տիր . անլէրի Բապպըն կիւնիւնիւ թուլթմաղա եավաշ եավաշ հազըրլամըշ տըր, վէ ֆազաթ պիլ- իխթիյար անլէրէ օլ կիւնիւ կէօրիւնէրէք, իսմ- սին կիւնիւնտէ Բուճընը աճա'իպ պիր սուրէթտէ անլէր իւզէրինէ նաղիլ էթտիրէրէք, օլ կիւնիւ իրիսթիյանլարա էքմէք փարէլէմէք իչիւն իճթիմա' էթմէյի էմր էտէրէք, վէ 'իպատէթ, իանէ, վէ սա'իւր ֆէրա'իզը տինիյէնին օլ կիւնիւ իֆասընը թէնպիւն էտէրէք, անը միւլպարէք վէ մուգատտէս կէօսթէրմէյէ պիր չօզ վէսիլէլէր դուլլանմըշ տըր քի, պու վէճն իլէ անլէր անէսթէ անէսթէ պու կիւ- նիւն մուհաֆազասընա սէվզ օլունմըշլար տըր : Հէր նէ գատար Բուն իւլ Գուտս պու խուսուստա քէմալը սարահաթ իւղրէ սէօյլէմէմիշ իսէ տէ, պունընլա պէրապէր, Ալլան քէնտի իրատէթիւնին մէրթէպէ ի քիֆայէտէ վազիւ պիր թարզտա ան- լաշըլմասընա խասսէթէն իգտամ ու ինթիմամ էթ- միշ տիր : իրիսթիյան Քիլիսէսի տալի չօճուզըք հալիստէն չըզըպ գանա'աթա կէլմէք տէրէճէսին- տէ 'ազիլ պալիզ հալիսէ կէլտիլ ղէման Ալլանըն իրատէթիւնի անլամաղա մուզթէտիր պուլունմըշ տըր :

Պինա՛նն ա՛լէյի հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ
Խրիսթիյանլար թարաֆընտան բահաթ կիւնիւ թու-
թուլմասը՝ Ալլահըն նիյէթ ու իրատէթինէ մուվա-
ֆըզ օլտուղընա քեաֆի սարահաթ հօզ մը տըր
մէսէլէսինի դարիուն ը քիրամըն մուհաքէմէսինէ
թէրք էտէրիզ:

ԻՆԹԻԷԱ:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0653129

